

ØRAS ÅRSRAPPORT 2021

Innholdsfortegnelse

Styrets beretning	3
Organisasjon	6
Resultatregnskap	8
Balanse	9
Noter til regnskapet	11
Næringsregnskap	17
Revisors beretning	18
Investeringer og tiltak	21
Miljørapport	22
Bruktbutikken OMGJØRAS	26
ISO-sertifikat	48
Godkjenningsbevis, Mattilsynet	49
Avfallsmengder	50
Abonnenter og antall besøkende på Dal Skog	53
ØRAS-skolen	54
Kart	55

Forsidefoto: Jill Johannesen

Foto: ØRAS

Styrets beretning

OM VIRKSOMHETEN

Øvre Romerike Avfallsselskap IKS (ØRAS) er et interkommunalt selskap eiet av kommunene Eidsvoll, Hurdal, Nannestad og Ullensaker.

Selskapets formål er på vegne av eierkommunene i henhold til Forurensningslovens § 29, § 30 1.ledd, § 31 og § 33 å drive behandling av husholdningsavfallet i eierkommunene på en økonomisk og miljømessig forsvarlig måte. Selskapet skal videre bidra til å utvikle en enhetlig praksis innen avfallsrelaterte funksjoner i eierkommunene, og utvikle en felles avfallspolitikk.

Selskapet sørger for innsamling og behandling av husholdningsavfall på vegne av eierkommunene med 86 260 innbyggere pr 31.12.2021 og 36 413 abonnenter/husholdninger.

Miljøstasjon Dal Skog i Ullensaker er ØRAS' avfallsanlegg og gjenvinningsstasjon hvor det finnes anlegg og funksjoner for miljøriktig avfallsbehandling.

I tillegg driftes over 45 returpunkter for glass- og metallemballasje og mobil gjenvinningsstasjon i Hurdal 2 ganger i året. Det er igangsatt pilotprosjekt på innsamling av glass- og metallemballasje på husstandsnivå.

Fra og med 1.5.2020 overtok ØRAS alt ansvar for innsamlingen av husholdningsavfall og kontakten mot abonnentene. Besøktallet på gjenvinningsstasjonen gikk ned fra 110 000 i 2019 til ca. 96 000 i 2021. Nedgangen skyldes i stor grad koronasituasjonen i 2020 – da folk var hjemme og ryddet!

ÅRSREGNSKAPET

Regnskapet kan gjøres opp med et regnskapsmessig underskudd på kr 2 607 046 mot et budsjettert overskudd på kr 999 820. Fremførbar skattekostnad for næringsinntekter er lagt inn med kr 202 453. Totale driftsinntekter for 2021 ble kr 125 667 475, mens driftskostnadene ble kr 127 107 614. Selvkostfondet ble overført til eierkommunene i 2020. Resultat for

selvkostområdet avsettes i form av et justeringsfond som belastes, eventuelt overføres til eierkommuner påfølgende år. Likviditeten i selskapet er god.

Driftsinntekter

Driftsinntektene ble ca. kr 14 mill. kroner høyere enn budsjettet og relaterer seg først og fremst til inntekter fra næring, samt økte priser på papp/papir og metall. Den største inntektsposten kommer som driftstilskudd fra kommunene, som skal dekke kostnadene med innhenting og behandlingen av avfallet fra husholdningene.

For salg av avfallsfraksjoner var det metall og papp/papir som ga de største inntektene – opp mot kr 6 mill. Prisen knyttet til papp og papir tok seg kraftig opp gjennom 2021. Jordsalget ga oss inntekter på over kr 2 mill. og var over budsjett. Brukerbetalingen ga en inntekt på kr 5,6 mill. som er – 0,9 mill. lavere enn budsjett. OmgjØRAS omsatte for kr 2,2 mill., som det var kr 0,3 mil. under budsjett. Butikken var stengt i 7 uker på våren på grunn av Koronarestriksjoner.

Driftskostnader

Driftskostnadene ble ca. kr 16,6 mill. høyere enn budsjettet.

Økingen relaterer seg til følgende poster:

- Behandlingskostnader for restavfall med kr 7,5 mill. – først og fremst relatert til ettersortering hos Roaf
- Lønn og pensjon med kr 4,6 mill. – først og fremst relatert til høyere lønnsoppgjør, vikarer og ekstrahjelp for Koronafrafravær og høyere pensjonskostnader.
- Leie av maskiner og utstyr med 3 mill.
- Energipriser med kr 1,5 mill.

Investeringer

Investeringene er utført i henhold til vedtatte budsjetter og handlingsplan. De omfatter i hovedsak nytt fyringsanlegg, lager til butikken, utvidelse av adm. bygg og nye beholdere/containere. Årets investeringer utgjorde i overkant av kr 18,6 mill. og er over budsjett. Vesentlig årsak til overskridelser er at aktiviteter/innkjøp er flyttet

fra drift/ vedlikehold til investeringer, samt stor slitasje på beholdere/containere og økte priser gjennom året.

Finansiell risiko

Selskapets virksomhet er regulert gjennom særlovgivning (IKS-loven). Gjennom IKS-loven er eierkommunene solidarisk ansvarlig for selskapets forpliktelser. Eierkommunene utgjør også det vesentligste av kundegrunnlaget for selskapet. Kredittrisikoen ansees derfor å være svært lav. Selskapet er til en viss grad eksponert mot endringer i rentenivået, da selskapets gjeld har flytende rente. Prisene til eierkommunene er imidlertid basert på selvkostprinsippet. Styret vurderer likviditeten i selskapet som tilfredsstillende, men er avhengig av stabilitet i næringsinntekter. Inntekter fra næring etter fordeling i selvkostregnskapet ble ca. 12 %

Næring

Fra og med regnskapsåret 2014 er næringsdelen skilt ut som et eget skattepliktig objekt. Årsresultatet i næringsvirksomheten etter skatt, er beregnet til kr – 717 790.

FORTSATT DRIFT

Det er etter regnskapsårets slutt ikke inntruffet forhold av vesentlig betydning for stilling og resultat. Etter styrets oppfatning gir fremlagte resultatregnskap med tilhørende balanse, noter, samt denne beretning, fyllestgjørende informasjon om driften gjennom året og stillingen ved årsskiftet. Styret mener at selskapet, slik det drives, er gunstig for husholdningene både økonomisk og miljømessig. Forutsetningen for fortsatt drift er til stede og virksomheten i ØRAS vil bli videreutviklet.

ARBEIDSMILJØ

Selskapet legger vekt på å legge til rette for et godt arbeidsmiljø. Kvalitets- og internkontrollsystemet i ØRAS inngår i hele bedriften, og er gjenstand for årlig revisjon. Generelt oppfattes arbeidsmiljøet i selskapet som godt, noe også arbeidsmiljøundersøkelser viser. ØRAS har fokus på HMS arbeid og er tilknyttet HMS-senteret for Øvre Romerike. Det ble rapportert 11 HMS- og arbeidsmiljøavvik. Det totale sykefraværet var 10,36 % hvorav 8,03 % var langtidsfravær.

Korttidsfraværet (2,34 %) er lavt, noe som også er en indikasjon på at arbeidsmiljøet er godt.

LIKESTILLING

ØRAS har en kjønnsmessig likeverdig representasjon i styrende organer. Det var 44 ansatte ved årsskiftet og det er en jevn fordeling mellom kvinner og menn. Vi oppfordrer kvinner til å søke i mannsdominerte yrker. Vi har en person med redusert funksjonsevne som jobber fast hos oss hver torsdag. I tillegg har vi hatt 1–2 personer på arbeidstrening/utplassering i perioder. I selskapets ledergruppe er det 4 kvinner og 4 menn.

YTRE MILJØ

ØRAS er en miljøbedrift med ansvar for å ivareta det ytre miljø. Virksomheten er underlagt lovverk og konsesjonsvilkår som selskapet opererer innenfor. ØRAS jobber kontinuerlig med forbedringer i et miljøperspektiv. Luktproblemene er på det nærmeste eliminert.

Ingen klager ble registrert i 2021 (heller ikke i 2019 og 2020). Store nedbørsmengder skaper utfordringer i

forhold til håndtering av overflatevann og sigevann. ØRAS utarbeider egen miljørapport hvert år.

ØRAS fikk sin nye konsesjon/tillatelse fra Statsforvalteren i Oslo og Viken i juni 2020, og har i 2021 utarbeidet nytt miljøovervåkningsprogram med tilhørende handlingsplan.

DRIFTEN

Det har i løpet av året ikke vært nevneverdige problemer med driften. Alle anlegg holdes i gang, men krever en høy grad av vedlikehold og akutte reparasjoner. Gassanlegget krever mye ressurser. Optibag sorteringsanlegg ble oppgradert i 2017 og fungerer tilfredsstillende. Sigevannsanlegget fungerer nå tilfredsstillende etter oppgraderingen og kan håndtere økte nedbørsmengder. Utbedring av sigevannsanlegget/vannbehandlingsanlegget startet i 2018 og ble sluttført/overtatt våren 2020.

I 2021 har avslutningen av deponi 2 startet, med bl.a. mottak av leirmasser og skogsjord.

Mogreina, Dal Skog 24. mars 2022

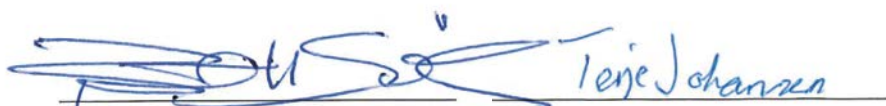
Johan Jørstad
Styreleder

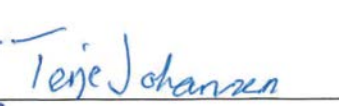
May-Britt Rognstad
Nestleder

Eline Oserud
Styremedlem

Raymond Willy Wold-Schätzer
Styremedlem

Terje Johansen
Styremedlem

Trym Denvik
Daglig leder

Organisasjon

STYRET MED VARAREPRESENTANTER PR 31.12.21

Styreleder	Johan Jørstad
Nestleder	May Britt Rognstad
Styremedlem	Raymond Wold-Schätzer
Styremedlem	Eline S. Oserud
Styremedlem	Terje Johansen (ansattes rep.)

1. vara	Frøydis Brekke
2. vara	Torstein Owe
3. vara	Andreas Solberg
4. vara	Tove Kjellerød
-	Nina Riiser (ansattes rep.)

Det ble gjennomført 4 styremøter og 22 saker ble behandlet.

REPRESENTANTSKAPET MED VARAREPRESENTANTER

Medlemmer fra Ullensaker kommune	Vara
Eyvind J. Schumacher	Lars Halvor Stokstad Oserud
Eirik Ballestad	Unni Lisbeth Lundberg
Medlemmer fra Nannestad kommune	Vara
Hans Thue	Karl Arne Leivestad
Kari Schou	Bjørn Ludvigsen
Medlemmer fra Eidsvoll kommune	Vara
Hege Svendsen (fung.)	Tove Fagerli Brodshaug (fung.)
Olav Resaland	Tove Fagerli Brodshaug
Medlemmer fra Hurdal kommune	Vara
Paul Johan Moltzau	Gunne Morgan Knai
Tom Morten Berge	Lisbeth Solsrud Bjørnstad

Det ble avholdt 2 møter i representantskapet og 8 saker ble behandlet.

ØRAS hadde 44 ansatte
pr. 31.12.21

Resultatregnskap

ØVRE ROMERIKE AVFALLSSELSKAP IKS

RESULTATREGNSKAP	NOTER	2021	Budsjett 2021	2020
DRIFTSINNTEKTER				
Salgsinntekter		123 406 892	111 458 865	76 214 175
Andre driftsinntekter		2 260 583	0	1 499 688
Sum driftsinntekter		125 667 475	111 458 865	77 713 863
DRIFTSKOSTNADER				
Lønns- og personalkostnader	2	-37 196 152	-33 824 628	-32 350 791
Off. tilskudd/ref. sykepenger		1 734 981	2 040 000	1 540 921
Ordinære avskrivninger	3	-7 111 883	-6 400 000	-6 439 998
Adm.-og driftskostnader		-84 370 705	-71 214 417	-45 250 174
Tap på fordringer		-163 855	-10 000	-3 930
Sum driftskostnader		-127 107 614	-109 409 045	-82 503 972
DRIFTSRESULTAT		-1 440 139	2 049 820	-4 790 109
FINANSINNTEKTER OG KOSTNADER				
Andre finansinntekter		93 291	0	79 408
Andre renteinntekter		137 286	350 000	467 253
Andre finanskostnader		-1 375 037	-1 400 000	-1 522 630
Resultat av finansinnt. og kostnader		-1 144 460	-1 050 000	-975 969
ORDINÆRT RESULTAT før skatt/ekstraord.poster		-2 584 598	999 820	-5 766 078
Skatt, næring (neg. skatt/utsatt skatt)	10	202 453		250 712
Ekstraordinær tap avgang dr.midler	3	-224 901		-1 000 000
ÅRSRESULTAT		-2 607 046	0	-6 515 366
OVERFØRINGER				
Dekket av annen egenkapital	6	155 520	0	307 477
Avsatt til egenkapital næring	10	-717 790		-1 571 148
Overført just.fond 2020 til eierkommuner	6	0	0	-3 811 287
Endring just.fond/selvkostområdet	9	-2 044 776	0	-1 440 408
NETTO OVERFØRINGER	6	-2 607 046	0	-6 515 366

Balanse

ØVRE ROMERIKE AVFALLSSELSKAP IKS

BALANSE	NOTER	2021	2020
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Immatrielle eiendeler			
Utsatt skattefordel, næring	10	554 155	351 702
Varige driftsmidler			
Anlegg Miljøstasjon Dal Skog	3	86 271 046	98 072 520
Anlegg fjernvarme	3	3 529	5 294
Andre anlegg	3	25 319 296	17 142 824
Maskiner	3	27 516 212	12 961 492
Inventar og utstyr	3	6 055 706	4 683 289
Sum varige driftsmidler		145 165 788	132 865 418
Finansielle anleggsmidler			
Egenkapitalinnskudd KLP		726 602	659 312
Investeringer i andre aksjer		0	0
Sum finansielle anleggsmidler		726 602	659 312
SUM ANLEGGSMIDLER		146 446 545	133 876 432
OMLØPSMIDLER			
Varelager	12	733 222	1 527 694
Fordringer			
Kundefordringer	11	986 277	1 243 991
Andre fordringer		2 108 759	1 838 928
Forskudd lønn		0	0
Sum fordringer		3 095 036	3 082 919
Bankinnskudd, kontanter og lignende	5	23 428 708	12 187 281
SUM OMLØPSMIDLER		27 256 966	16 797 894
SUM EIENDELER		173 703 511	150 674 327

BALANSE FORTS.

BALANSE	NOTER	2021	2020
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
Opptjent egenkapital			
Justeringsfond / selvkostfond	9	-2 044 776	-5 794 971
Annen egenkapital, næring	10	702 473	1 420 263
Annen egenkapital, husholdning	6	28 086 404	27 930 884
Bundet etterbruksfond	6	6 600 000	6 600 000
Sum opptjent egenkapital		33 344 101	30 156 176
Sum egenkapital	6	33 344 101	30 156 176
Utsatt skatt, næring		0	0
GJELD			
Langsiktig gjeld			
Lånegjeld	4	117 599 760	105 397 220
Sum langsiktig gjeld		117 599 760	105 397 220
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		13 975 614	4 910 399
Skyldig off.avgifter, skatter		1 361 745	4 584 728
Annen kortsiktig gjeld		7 422 290	5 625 804
Sum kortsiktig gjeld		22 759 649	15 120 931
Sum gjeld		140 359 410	120 518 151
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		173 703 511	150 674 327

Kontroll = eiend. – gjeld og ek.

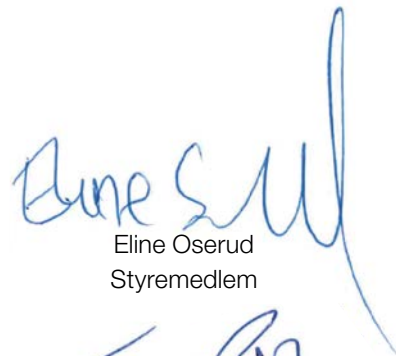
Mogreina, Dal Skog 24. mars 2022

Johan Jørstad
Styreleder

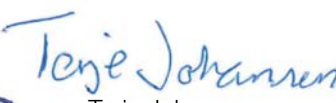
May-Britt Rognstad
Nestleder

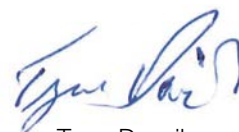
Eline Oserud
Styremedlem

Raymond Willy Wold-Schätzer
Styremedlem

Terje Johansen
Styremedlem

Trym Denvik
Daglig leder

Noter til regnskapet

1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og NRS 7 – God regnskapsskikk for små foretak.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år fra etableringstidspunktet er uansett klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes ikke å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives etter en fornuftig avskrivningsplan. Omløpsmidler er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Langsiktig og kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet, og skrives ikke opp eller ned til virkelig verdi som følge av rentendringer.

Driftsinntekter og periodisering av kostnader

Det er foretatt avgrensning av inntekter og kostnader

som skal henføres til senere regnskapsperioder. Inntekter og kostnader som er påløpt ved årets utgang er hensyntatt i regnskapet.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er vurdert til historisk kostpris etter fradrag for avskrivninger. Avskrivningene er beregnet på grunnlag av kostpris og fordelt lineært over antatt økonomisk levetid.

Fordringer

Kundefordringer er ført opp etter fradrag for tap. Andre fordringer er ført opp til pålydende.

Pensjoner

Det legges til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Det er følgelig ikke gjort beregning eller avsetning for eventuell over-/underdekning i pensjonsordningen som tilsvarer NRS 6 utover noteopplysninger relatert til pensjonsforpliktelser. Årets pensjonskostnad tilsvarer derfor årlig premiebeløp til offentlig tjenestepensjonsordning i KLP. Det beregnes og betales arbeidsgiveravgift av innbetalt premie til pensjonsordningen.

2 ANSATTE, LØNSKOSTNADER, YTELSE DAGLIG LEDER OG STYRE

	2021	2020
Lønninger m.m.	29 152 740	25 627 827
Arbeidsgiveravgift	4 350 762	3 596 474
Pensjonskostnader	3 249 447	2 591 630
Andre ytelser	443 202	534 859
Sum	37 196 152	32 350 791

	Lønn	Pensjon	Andre godtgjørelser
2021			
Daglig leder	1 190 975	126 821	11 949
Styrets leder	82 000		1 500
Styre medlemmer	118 200		750

Selskapet har 44 fast ansatte ved årets utgang. Honorar til revisjon er kostnadsført med NOK 87 300 for revisjon og NOK 7 650 annen bistand.

3 VARIGE DRIFTSMIDLER

	EDB	Inventar	Beholdere	Maskiner	Utstyr	Maskiner	20 år	40 år	Dal Skog	Under utføring	Sum
Avskrivningstid	3 år	5 år	7 år	8 år	10 år	15 år	20 år	40 år	0 år		
Anskaffelseskost 01.01.21	1 127 575	4 990 638	11 040 307	17 731 472	2 334 438	22 500 245	15 800 697	127 440 751	17 142 824		220 108 946
Tilgang i året		509 027	1 718 246	662 957	556 269	4 645 762	845 687	1 617 521		11 037 446	21 592 915
Avgang i året				36 100			3 210 023	3 317 221			6 563 344
Reklassifisering											0
Anskaffelseskost 31.12.21	1 127 575	5 499 665	12 758 553	18 358 329	2 890 707	27 146 007	13 436 361	125 741 051	17 142 824	11 037 446	235 138 517
Avskrivninger 01.01.21	1 127 575	4 230 321	7 480 164	14 844 444	1 971 607	12 420 487	4 426 389	40 742 540	0		87 243 527
Nedskrivning driftsmiddel		- 1 287		-16 123			-1 444 512	-2 920 755			-4 382 677
Årets avskrivninger		299 259	990 487	517 377	122 666	1 255 860	807 270	3 118 964	0		7 111 883
Avskrivninger 31.12.21	1 127 575	4 528 293	8 470 651	15 345 698	2 094 273	13 676 347	3 789 147	40 940 749	0		89 972 733
Bokført verdi 31.12.21	0	971 373	4 287 902	3 012 631	796 432	13 469 660	9 647 214	84 800 302	17 142 824	11 037 446	145 165 788
										0	
Budsjett											
Investeringer 2021			700 000	500 000		5 800 000		3 200 000		8 400 000	18 600 000
Investeringsavvik	0	509 027	1018 246	162 957	556 269	-1 154 238	845 687	-1 582 479		2 637 446	2 992 915

Årets investeringer er finansiert ved låneopptak i 2020. For prosjekter som har oppstart året før eller ferdigstilles påfølgende regnskapsår vil det oppstå avvik mellom investeringsbudsjett og virkelig investering. Deler av et komposteringsanlegg opptørt mellom 1998–2009 er solgt. Anlegget var i sin tid en nødvendig investering, men deler av anlegget har ikke vært i bruk siden 2016. Salget har medført et regnskapsmessig tap på NOK 495 614. Salget har medført NOK 1 950 000 i tilført likviditet til selskapet.

4 LANGSIKTIG GJELD

	2021	2020	forfall > 5 år
Kommunalbanken 2018.1	10 934 830	10 934 830	8 710 750
Kommunalbanken 2017.2	2 630 960	2 630 960	1 772 070
Kommunalbanken 2017.1	2 937 530	2 937 530	517 900
Kommunalbanken 2016.1	59 732 650	59 732 650	43 063 090
Kommunalbanken 2016.2	12 553 240	12 553 240	8 589 040
Kommunalbanken 2019	5 408 350	5 408 350	4 228 390
Kommunalbanken 2020	11 199 660	11 199 660	5 820 780
Kommunalbanken 2021	17 537 140		
Total	117 599 760	105 397 220	87 582 010

Lånegjelden er sikret med kommunale garantier. Neste års avdrag NOK 5 472 120 på langsiktig gjeld er avsatt i balansen som kortsiktig gjeld. Totalt NOK 78 036 620 forfaller senere enn 5 år.

5 BANKINNSKUDD, KASSE, OBLIGASJONSFOND M.V

	2021	2020
Håndkasser	6 000	24 987
Bankinnskudd	23 422 708	12 162 294
Sum	23 428 708	12 187 281

Bundne bankinnskudd skattetrekk utgjør pr. 31.12. i år NOK 1 093 796, i fjor pr. 31.12. NOK 1 293 535. Etterbruksfond utgjør pr 31.12. NOK 6 600 000, i fjor NOK 6 600 000. Selskapet har et obligasjonsfond som er vurdert etter RL § 5–8 regel for små foretak. Selskapet har i balansen benyttet virkelig verdi NOK 6 637 618. Obligasjonsfondets anskaffelseskost er NOK 6 600 000 og årets resultatførte verdiøkning er NOK 37 618.

6 EGENKAPITAL

	2021	2020
Annen egenkapital 01.01.	27 930 884	27 623 407
Annen EK, næring 01.01.	1 420 263	2 991 411
Selvkostfond 01.01.	- 5 794 971	- 4 354 563
Etterbruksfond 01.01.	6 600 000	6 600 000
Egenkapital 01.01.	30 156 176	32 860 255
Tilført fra årets resultat	- 2 607 046	- 6 515 366
Disponeres mot egenkapital	- 2 607 046	- 6 515 366
Avregning justeringsfond	5 794 971	
Sum endring EK	3 187 925	
Annen egenkapital 31.12.	28 086 404	27 930 884
Justeringsfond 31.12.	- 2 044 776	- 5 794 971
Etterbruksfond 31.12.	6 600 000	6 600 000
Egenkapital, næring 31.12	702 473	1 420 263
Egenkapital 31.12.	33 344 101	30 156 176

Annen egenkapital er relatert til overskudd i perioden 1998–2004. I denne perioden ble egenkapital benyttet til investeringer i samsvar med vedtektene for selskapet. Fra og med 2014 vil selskapets næringsdel være skattepliktig. Egenkapital næringsdel er fra 2014 spesifisert som andel av selskapets totale egenkapital. Etter vedtak i representantskapet høsten 2020 ble selvkostfond avviklet i selskapet. Selvkostområdet blir gjennomført som tidligere, men det oppføres som et justeringsfond ved årets slutt og avregnes til kommunene påfølgende år etter godkjent årsregnskap.

7 EIERKOMMUNER, EIERANDELER OG TRANSAKSJONER

Som beskrevet i selskapsavtalen hefter de enkelte eierkommunene med hele sin formue for ØRAS samlede forpliktelser i forhold til folketallet pr 31.12.2021 i henhold til statistikk fra Statistisk Sentralbyrå. Kommunenes eierandel er fordelt tilsvarende. Driftstilskudd mellom eierkommunene og ØRAS er definert som transaksjoner mellom nærstående parter. I tillegg forekommer mindre transaksjoner på tjenestenivå mellom eierkommunene og ØRAS.

Kommune	Eierandel 31.12.21	Transaksjoner
Eidsvoll	31,0 %	18 386 264
Hurdal	3,4 %	2 908 872
Nannestad	17,4 %	9 636 311
Ullensaker	48,2 %	27 967 976

8 PENSJONSFORPLIKTELSER

SPESIFIKASJONER FOR REGNSKAPSFØRING OG PENSJONSNOTE

PENSJONSKOSTNADER	2021	2020
Årets opptjening	4 771 777	3 181 260
Rentekostnad	767 295	820 351
Brutto pensjonskostnad	5 539 072	4 001 611
Forventet avkastning	-1 102 065	-1 081 997
Resultatført estimatendring/-avvik	0	0
Netto pensjonskostnad	4 580 472	3 056 842
Administrasjonskostnad, inkl arb.g.avgift	645 847	411 178
Resultatført tap/gevinst	0	0
Resultatført planendring		
Samlet kostnad (inkl. administrasjon)	5 226 319	3 468 020

PENSJONSFORPLIKTELSE	ESTIMAT 31.12.2021	BESTE ESTIMAT 31.12.2020
Brutto påløpt forpliktelse	46 332 771	40 835 354
Pensjonsmidler	39 046 862	34 248 513
Netto forpliktelse før arb.avgift	7 285 909	6 586 841
Ikke resultatført estimatendring/-avvik, inkl aga	- 2 817 129	- 3 006 846
Balanseført nto forpl./(midler) etter arb.g.avg	5 098 876	4 084 773

AVSTEMMING

Balanseført nto forpliktelser/(midler) IB inkl. aga	5 098 876
Netto pensjonskostnad inkl. aga og adm. kost	5 226 319
Aga innbetalt premie/tilskudd	- 520 528
Innbetalt premie/tilskudd (inkl.adm, aga)	- 3 691 687
Balanseført nto forpliktelser/(midler) UB inkl. aga	5 098 876

ØKONOMISKE FORUTSETNINGER	2021	2020
Diskonteringsrente	1,70 %	1,70 %
Årlig lønnsvekst	2,25 %	2,25 %
Pensjonsregulering	2,00 %	1,24 %
Forventet avkastning	3,10 %	3,10 %
Amortiseringstid	10	10

MEDLEMSSTATUS	2021	2020
Antall aktive	57	38
Antall oppsatte	25	24
Antall pensjoner	13	13
Gj.snitts pensjonsgrunnlag	409 272	493 874
Gj.snitts alder, aktive	40,44	44,71
Gj.snitts tjenestetid, aktive	4,69	5,88
Sats for arbeidsgiveravgift	14,1%	14,1%

Andel som tar ut AFP fra 62 år i fellesordningen estimeres til 36% ved 65 år og 42,5% ved 70 år.
Frivillig avgang estimeres fra 25% før 24 trinnvis ned mot 0% ved 55 år.

9 SELVKOSTREGNSKAP

Selskapet benytter selvkostregnskap til å utarbeide oversikt over husholdningenes andel av virksomheten. Selvkostregnskapet har utgangspunkt i fordelingsnøkler, beregnet etter faktisk innveid avfall ved miljøstasjonen. Ved årets slutt beregnes årets resultat for selvkostregnskap. Årets resultat overføres/avsettes til et justeringsfond. Eventuelt negativt justeringsfond faktureres til eierkommuner påfølgende år og eventuelt positivt justeringsfond utbetales til eierkommuner påfølgende år.

SELVKOSTREGNSKAP	2021	2020
Sum inntekter	112 630 611	70 077 456
Sum kostnader før kalkulatoriske kostnader	-107 922 694	-68 317 229
Avskrivninger	-5 726 640	-6 627 864
Kalkulatoriske renter	-2 488 676	-1 597 857
Sum kalkulatoriske kostnader	-8 215 316	-8 225 721
Avsatt til etterbruksfond		
Sum kostnader etter kalkulatoriske kostnader	-116 138 010	-76 542 950
Andel avskrivning/renter næringsavfall	733 373	710 520
Årets resultat	- 2 774 026	- 5 754 974
Finansiell dekningsgrad	98 %	94 %
JUSTERINGSFOND/SELVKOSTOMRÅDET:	2021	2020
Rente, 5 år SWAP	1,96 %	1,39 %
IB selvkostfond (overgang til justeringsfond)	0	0
Årets resultat	- 2 774 026	- 5 754 974
Sum før tillagt rente	- 2 774 026	- 5 754 974
Renter (gjennomsnittlig)	- 27 185	- 39 997
UB selvkostfond / UB Justeringsfond (2021)	- 2 801 212	-5 794 971
SELVKOSTREGNSKAP: INNSAMLING	2021	2020
Inntekter: Fakturert driftstilskudd kommunene	30 306 845	
Kostnader: Kostnader renovatører, innsamling	28 944 272	
Administrasjon, ØRAS, 2 %	606 137	
UB justeringsfond, innsamling	756 436	
Sum total: Justeringsfond, selvkostområdet	- 2 044 776	

10 NÆRINGSREGNSKAP/SKATTEREGNSKAP

Selskapets andel av avfall levert fra næringsdrivende er fra og med 2014 definert som skattepliktig virksomhet. Selskapet benytter fordelingsregnskap til å utarbeide skille mellom husholdning- og næringsandel av virksomheten. Fordelingsregnskapet tar utgangspunkt i fordelingsnøkler. Beregningsgrunnlag for fordelingsnøkler er sammensatt av ressursinnsats knyttet til aktivitet og fordeling etter faktisk innveid avfall til selskapet. Selskapet utarbeider et næringsregnskap som grunnlag for innsending av selvangivelse og ligningsdokumenter. Næringsregnskap og annen egenkapital i næring er satt opp i samsvar med innlevert næringsoppgave for selskapet.

NÆRINGSREGNSKAP	2021	2020
Driftsinntekter	13 036 867	7 629 098
Avskrivninger	733 373	710 520
Lønnskostnader	3 931 047	3 199 574
Andre driftskostnader	9 188 705	4 766 869
Driftsresultat	- 816 261	- 1 047 864
Finanskostnader	103 982	91 736
Resultat før skatt	-920 243	- 1 139 600
Skattekostnad (utsatt skatt)	- 202 453	- 250 712
Årsresultat	- 717 790	- 888 888
Annen egenkapital, næring	702 473	1 420 263

11 KUNDEFORDRINGER

Kundefordringer 31.12.21 er NOK 986 277 hvorav NOK 82 330 er eldre enn 30 dager. Tap kundefordringer i 2021 på NOK 163 855.

12 VARELAGER

Varebeholdning NOK 733 222 består av grønne poser til matavfall og blanke poser til innsamling av husholdningsavfall. Poser kjøpes inn i bulk og deles ut til husholdningskunder etter forbruksmønstre.

Revisors beretning

Representantskapet i Øvre Romerike Avfallsselskap IKS

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Øvre Romerike Avfallsselskap IKS' årsregnskap som viser et underskudd på kr 2.607.046. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2021, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2021 og av dets resultat og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen

Ledelsen er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

www.romerikerevisjon.no

Romerike revisjon IKS
Ringveien 4, 2050 Jessheim

Telefon: 66106900
postmottak@romerikerevisjon.no

Org. no: 913 150 619
Kontonummer: 3207.32.49278

Styret og daglig lederes ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i lov om interkommunale selskaper, forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende

REVISORS BERETNING FORTS.

transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Jessheim, 28.03.2022
Romerike revisjon IKS

Børge Haukland
oppdragsansvarlig revisor

Dokumentet er elektronisk godkjent

Investeringer og viktige tiltak i 2021

De største prosjektene i 2021 var etablering av nytt pyrolyseanlegg, nytt varelager til bruktbutikken og påbygg administrasjon.

Tabellen nedenfor viser årets viktigste investeringer.

TILTAK INVESTERINGER

Drift og vedlikehold	Beskrivelse	Kostnader
Nytt flisfyringsanlegg / pyrolyseanlegg for biokull	Fyrkjel er 20 år – ny fyrkjel evt. pyrolyseanlegg	3 900 000
Nytt bygg til fyllanlegg, flislager og biokull	Nytt bygg 450 m ²	2 600 000
Flissilo med innmating til fyllanlegg	Toppmatersystem 90 m ³	1 900 000
Påbygg – administrasjonsbygg	Kontorer, møterom, spiserom og garderober 220 m ²	6 400 000
Nytt lagerbygg for butikken	Telt fungerer ikke – isolert bygg 450 m ²	2 600 000
SUM INVESTERINGER		17 400 000

Pyrolyseanlegget under oppføring. Foto: ØRAS

Rundellen på Dal Skog. Foto: ØRAS

Miljørappport 2021

ØRAS er en miljøbedrift som kontinuerlig arbeider for best mulig ivaretagelse av ressurser og ytre miljø. På ØRAS driftes både gjenvinningsstasjon, deponi, bruktbutikken OMGJØRAS, renseanlegg for sigevann, sorteringsanlegg, komposteringsanlegg, fyringsanlegg og gassanlegg. Gjennom disse prosessene arbeides det kontinuerlig med å redusere CO₂-utslipp og forbruk av ressurser. I tillegg har ØRAS fokus på økt ombruks- og materialgjenvinningsgrad, forebygging av forurensning og overvåking av ytre miljø.

Denne rapporten viser hvordan ØRAS sin virksomhet påvirker ytre miljø og klima, hva som er gjennomført av planer og mål i 2021 og hva som er planlagt for 2022.

OVERORDNEDE MÅL

ØRAS sitt formål er på vegne av eierkommunene å drive behandling av husholdningsavfallet i eierkommunene på en økonomisk og miljømessig forsvarlig måte. Selskapet skal ifølge selskapsavtalen sørge for:

- å søke å redusere avfallsmengdene
- å utnytte ressursene i avfallet
- å behandle avfallet på en måte som fullt ut tilfredsstiller de miljømessige krav som myndighetene stiller
- ved effektiv informasjon å gjøre befolkningen delaktig i avfallsbehandlingen gjennom innkjøps- og forbruksmønster og ved kildesortering av avfall å innhente nødvendige tillatelser og konsesjoner

I tillegg etterstreber ØRAS å nå EU sine ambisiøse miljømål. Dette omfatter følgende mål for husholdningsavfall;

- 55 % materialgjenvinningsgrad innen 2025
- 60 % materialgjenvinningsgrad innen 2030
- 65 % materialgjenvinningsgrad innen 2035

Dette omfatter også at maks 10 % av husholdningsavfall skal deponeres i 2035, og at EU-medlemmer skal ha utsortering av matavfall innen 2023, og tekstiler og farlig avfall innen 2025.

AVFALLSSTRATEGI 2019–2030

I 2016 satte eierkommunene til ØRAS i gang arbeidet med å utvikle en langsiktig strategi for renovasjon i ett 2030-perspektiv. Ved utgangen av 2019 fikk selskapet oversendt avfallsstrategien 2019–2030 av eierkommunene. Strategien sier noe om kildesortering, EUs miljømål, ivaretagelse av ressursene og hvordan eierne ønsker at selskapet skal jobbe videre.

I denne sammenheng fikk selskapet en ny visjon; sammen gjør vi avfall til ressurser. Hensikten bak visjonen er å vise at håndtering av avfall er en felles oppgave i samfunnet, og ikke bare en tjenesteytelse fra kommunens side. Dette viser at avfall er en ressurs og har en verdi, og må håndteres deretter.

Det er utarbeidet seks overordnede mål som selskapet skal jobbe etter:

1. Avfallsmengdene per innbygger skal reduseres samtidig med at andelen avfall til ombruk og materialgjenvinning skal øke.

2. Renovasjonsordningen skal være robust og tilpasningsdyktig for fremtidig utvikling.
3. Avfallshåndteringen i kommunene skal drives på en mest mulig effektiv måte.
4. Innbyggerne på Øvre Romerike skal ha god forståelse for ordningen, betydningen av deres medvirkning og skal være blant de ledende kommunene på sortering.
5. Innbyggerne på Øvre Romerike skal ha lett tilgjengelige og gode renovasjonstjenester.
6. Klimagassutslippene fra avfallshåndtering skal reduseres.

For hvert av hovedmålene er det satt flere delmål som skal nås innen 2030. Det er hovedsakelig ØRAS sitt ansvar å nå disse målene, men i tett samarbeid med eierkommunene.

Administrasjonsbygget. Foto: ØRAS

STATUS PÅ GJENNOMFØRING AV STRATEGIEN

ØRAS har jobbet videre med implementering av avfallsstrategiens mål i 2021. Dette har vært i form av å sikre at mer avfall blir materialgjenvunnet, mer varer til ombruk og videreutvikling av ØRAS sine kompostprodukter.

Tidlig på året begynte ØRAS å kjøre restavfallet fra innsamlingsordningen til ROAF for ettersortering. Dette er for å sikre mer uttak av verdifulle ressurser som kan materialgjenvinnes, istedenfor å gå til forbrenning. Videre ble pilotprosjektet i Nannestad for glass- og metallinnsamling startet. Det ble valgt ut én rute i Nannestad sentrum som fikk utdelt en egen beholder for glass- og metallemballasje. Dette er for å kartlegge interessen for en slik ordning blant innbyggerne, samt se hvor mye som samles inn.

Trevirke er en av de større fraksjonene som kommer inn på ØRAS med tanke på mengde. I kombinasjon av at ØRAS mottar mye trevirke og at det ordinære flisfyringsanlegget snart tas ut av drift, ble det investert i et pyrolyseanlegg. Dette anlegget vil da forkulle flis fra ubehandlet trevirke og lage biokull. På den måten vil ubehandlet trevirke både brukes til nærvarmeproduksjon (energigjenvinning) og materialgjenvinning.

ØRAS sin populære bruktbutikk har stadig flere besøkende og mange ulike varer til salgs. Dette har medført at det har vært plassutfordringer på butikklageret. Derfor ble utvidelsen av lageret startet opp i 2021 og videreføres i 2022. Dette gjør at det vil bli et betydelig større lager, som kan ta imot flere varer som kan selges i butikken. På denne måten kan man sikre at flere varer går til ombruk, istedenfor at de kastes.

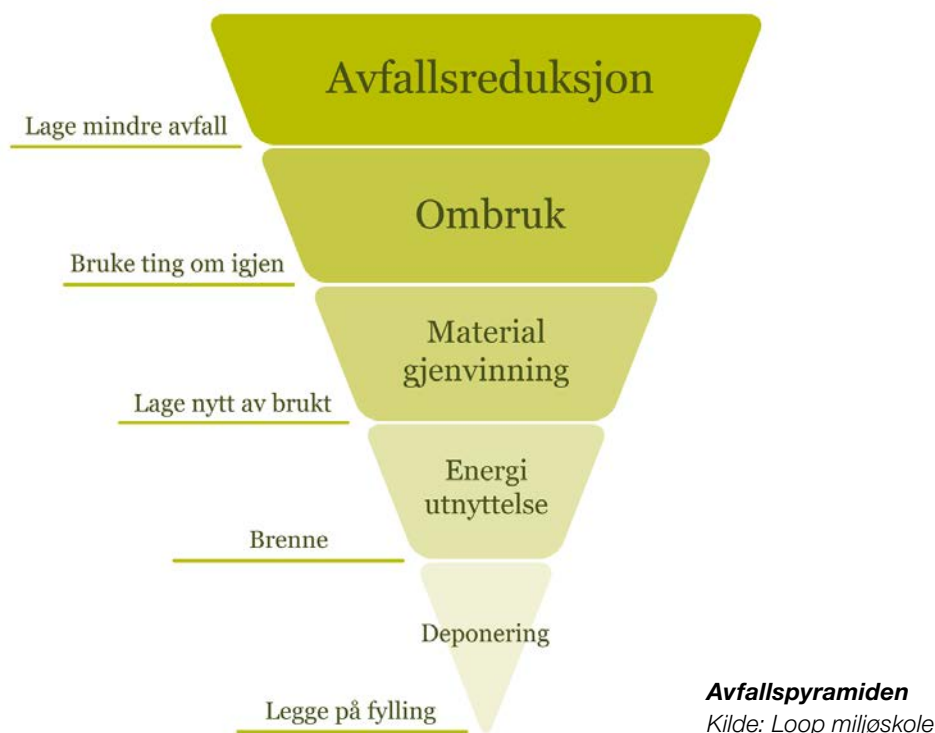
ØRAS fortsetter å utvikle kompost og jordproduktene sine. Et av produktene er et mye etterlengtet kompostprodukt bestående av kun kompostert hageavfall, med litt sand for god drenering. ØRAS lager også jord spesialtilpasset kravene for vekstjord på tak. Jorden skal være lett, gi god drenering og samtidig ha riktig næring i forhold til plantevalg. I dette tilfellet er selskapene Leca og Glasopor dyktige aktører som ØRAS har god dialog med. Biokull er et viktig element i disse blandingene, noe som gir vekstjorden større lagringskapasitet for næring over lengre tid. Samt at biokullet har mange andre gode egenskaper som lagring av vann og karbon. Erik Joner fra Nibio er en viktig samarbeidspartner for bruk av biokull. Vi jobber også med andre selskaper som Sirkula og VEAS i produktutvikling av kompostprodukter.

Foto: ØRAS

Prestasjon og statistikk for kildesortering

Avfallshåndtering

AVFALLSPYRAMIDEN

Avfallspyramiden, eller avfallshierarkiet, er en figur som illustrerer prioriteringene i norsk avfallspolitikk og EUs rammedirektiv for avfall. Pyramiden skal leses fra øverst til nederst, og målet er at avfallet skal behandles så nær toppen av pyramiden som mulig. ØRAS behandler avfallet ut ifra en kretsløpstankegang som følger hierarkiet i avfallspyramiden. I 2021 mottok ØRAS 36 941 tonn husholdningsavfall fra eierkommunene Eidsvoll, Ullensaker, Hurdal og Nannestad. Dette er en reduksjon fra 2020, men samtidig en økning fra tidligere år.

1. AVFALLSREDUKSJON

ØRAS jobber kontinuerlig med avfallsreduksjon, og gjennom ØRAS-skolen får elever undervisning i hvordan avfallspyramiden er bygget opp. Dette er med på å skape en holdningsendring for hvordan man kan redusere mengde avfall og bruke ting om igjen. I tillegg lærer elevene om riktig kildesortering for at ressursene skal utnyttes mest mulig.

Opplegget har høstet stor begeistring ute i skolene, også fordi vi kan tilby mer oppdatert informasjon om avfall og sortering enn det skolebøkene gir. Også andre avfallsselskaper har sett til ØRAS-skolen og hentet inspirasjon til egne prosjekter.

2. OMBRUK

Under avfallsreduksjon kommer ombruk, som innebærer at ting som ikke brukes eller man ønsker å gi bort kan brukes på nytt istedenfor å bli kastet. I dag finnes det en rekke produkter som kan brukes om igjen uten at det må behandles på forhånd. Noen eksempler er; klær, møbler, sportsutstyr, bøker og bygningsmaterialer.

I bruktbutikken kan man finne mange skjulte skatter. Her illustrert hvordan et drivhus kan styles. Foto: ØRAS

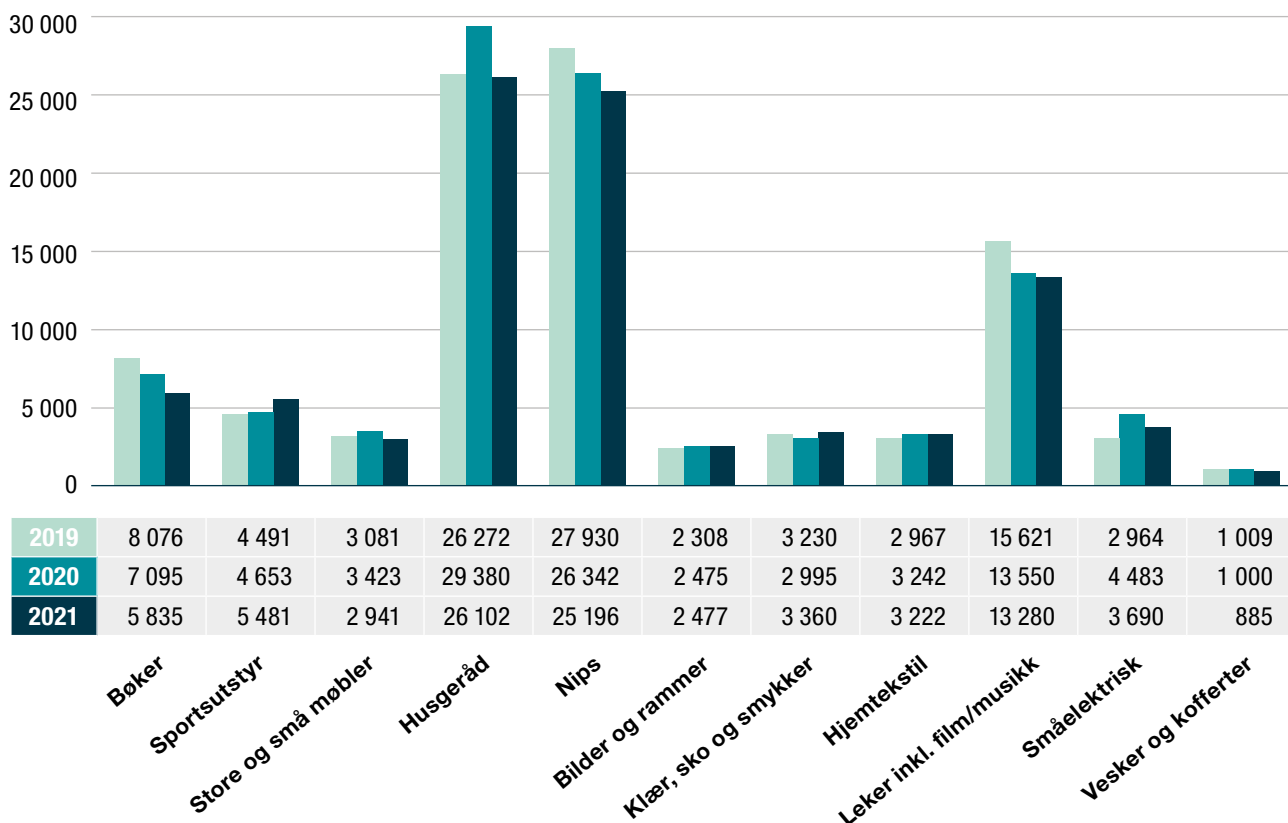
OMGJØRAS

Bruktbutikken OMGJØRAS ble åpnet i juni 2017 og har siden hatt stadig flere betalende kunder. I 2021 var det 17 704 betalende kunder og det ble solgt totalt 92 469 artikler. Omgjørås opplever stor suksess med mange og fornøyde kunder. Gjennom butikkens innsats får vi reddet mange varer som ellers ville blitt kastet. Varene som blir solgt er gjenstander kunder har kommet med, eller som er hentet fra rundellen av ansatte. Alle varer blir vasket og rengjort før de settes ut i butikken. Grafen nedenfor viser antallet solgte varer i perioden 2019–2021. Det har vært litt mindre salg av gjenstander i 2021, som skyldes at butikken måtte ha stengt noen uker grunnet korona. Det er estimert at butikken har tatt inn 185 tonn med varer i 2021.

Antall betalende kunder: 17 704

Antall solgte artikler: 92 469

Antall solgte varer på OMGJØRAS

3. MATERIALGJENVINNING

Målet med materialgjenvinning er å gjenvinne ressurser slik at materialer eller stoff kan benyttes om igjen i ny produksjon som resirkulerte råvarer. Dette gjør at man sparer kloden for uttak av jomfruelige råvarer og de klima- og miljøbelastningene som kommer av dette. I 2021 ble 51,1 % av alt husholdningsavfall materialgjenvunnet.

Sorteringsgrad på sorteringsanlegget

ØRAS har et optisk sorteringsanlegg som sorterer matavfall fra restavfall ut ifra fargen på posene. Derfor kan abonnentene kaste matavfallsposer og restavfallsposer i samme avfallsbeholder. I 2021 sorterte anlegget ut ca. 84,3% av matavfallsposene som gikk gjennom anlegget. Andelen poser på litt over 6 millioner er på samme nivå som i 2020, med ca. samme prosentfordeling av matavfallsposer (30 %) og restavfallsposer (70 %).

Gjenvinning av matavfall og hageavfall til kompostering

ØRAS mottok i 2021 totalt 3 520 t matavfall, som ble sendt til Romerike Biogassanlegg (RBA). Energien i matavfallet blir tatt ut som biogass, og deretter brukt som drivstoff. Biogassen erstatter da 457 600 liter fossil diesel

(1 t matavfall = 130 Nm³ biometan = 130 l diesel). Dette fører til en reduksjon i CO₂-utslipp på 93 %. Takket være denne avtalen får ØRAS også redusert sitt eget drivstofforbruk som følge av at matavfallet ikke lenger behandles på eget område. Etter at matavfallet har blitt behandlet på RBA, får ØRAS tilbake en fast biorest fra biogassanlegget. Bioresten blir brukt i produksjon av ØRAS sine jordprodukter. På den måten blir matavfallet gjenvunnet to ganger.

Hageavfall er også en viktig ressurs som brukes i komposteringsprosessen til å lage jordprodukter. I 2021 mottok ØRAS 5 097 t hageavfall som ble kvernet og kompostert. ØRAS har utviklet fire vellykkede jordprodukter; ØRAS kompost, bed- og pottejord, hagejord, og park- og anleggsjord. ØRAS kompost består av kvernet hageavfall, mens hagejord inneholder kvernet hageavfall, biorest fra matavfall og litt sand. Bed- og pottejord består av ulike mengder kompost basert på hageavfall, biorest fra matavfall, hestekompost og litt sand. Park- og anleggsjord består av hageavfall, biorest fra renseanlegg og litt sand. ØRAS kompost består av hageavfall og litt sand.

Klimaregnskap fra matavfall til kompost

Ved å bruke matavfall om igjen som kompost, kan man beregne hvor mange tonn CO₂-ekvivalenter dette utgjør. Dette viser mengden utslipp man har spart miljøet.

	Mengde 2019 (tonn)	Mengde 2020 (tonn)	Mengde 2021 (tonn)	CO ₂ - ekvivalenter 2019 (tonn)	CO ₂ - ekvivalenter 2020 (tonn)	CO ₂ - ekvivalenter 2021 (tonn)
Matavfall	3 076	3 406	3 520	291	324	369

Som grunnlag for våre beregninger har vi brukt informasjon fra Østfoldforskning ¹.

Dyrkingsforsøk av ulike grønnsaker i ØRAS sin egen kompostjord. Foto: ØRAS

Fra ren flis til biokull

ØRAS har i mange år hatt et ordinært flisfyringsanlegg som har brent flis fra rent trevirke, hvor sluttresultatet blir nærvärme og aske. I løpet av 2021 bestemte ØRAS seg for å investere i et pyrolyseanlegg. Et pyrolyseanlegg er en forbrenningsovn som forbrenner for eks. flis uten tilgang på oksygen. Dette resulterer i at flisen blir forkullet og det dannes biokull. Istedenfor at det dannes aske i

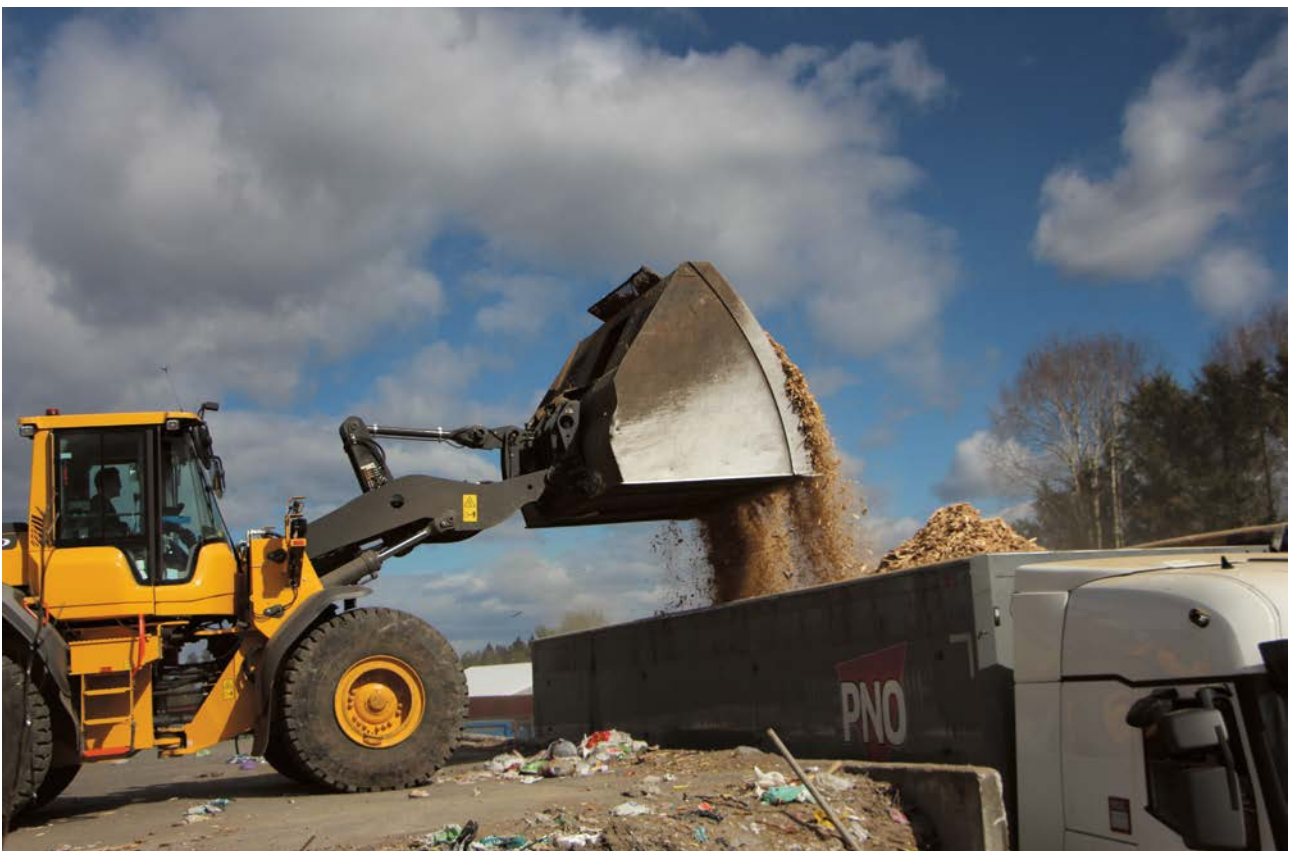
forbrenningsprosessen, blir karbonet fanget opp i biokullet. Dette er med å redusere utslipp av klimagasser, samt at man ikke trenger å deponere asken. På denne måten blir flis fra rent trevirke både material- og energigjenvunnet. Biokullet har mange fine egenskaper som gjør at det kan brukes i for eksempel jord og til vannrensing.

4. ENERGIGJENVINNING

Ved å forbrenne avfall kan man utnytte energien i allerede eksisterende avfall. Da slipper man å hente ressurser fra naturen, som for eks. skog. På den måten får man utnyttet energi til nyttig forbruk som ellers ville gått tapt til omgivelsene. Eksempel på nyttig forbruk er gjennom fjernvarme.

I 2021 ble 44,5 % av totalt husholdningsavfallet energigjenvunnet. ØRAS begynte å levere restavfallet fra innsamlingsordningen til ROAF i februar. På denne måten blir enda flere utnyttbare avfallsfraksjoner

sortert ut på ROAF sitt anlegg, før resten blir sendt til forbrenning. Kvernet restavfall fra gjenvinningsstasjonen blir levert til Klemetsrud i Oslo. Trevirket fra fiberplater blir også energigjenvunnet. Ubehandlet trevirke brennes i ØRAS sitt eget flisfyringsanlegg, som varmer opp bygg og holder rundellen i gjenvinningsstasjonen isfri om vinteren. Siden ØRAS har oppgradert forbrenningsovnen til en pyrolyseovn, vil flisen både energiutnyttes og materialgjenvinnes. Energien vil bli brukt til samme type oppvarming som tidligere.

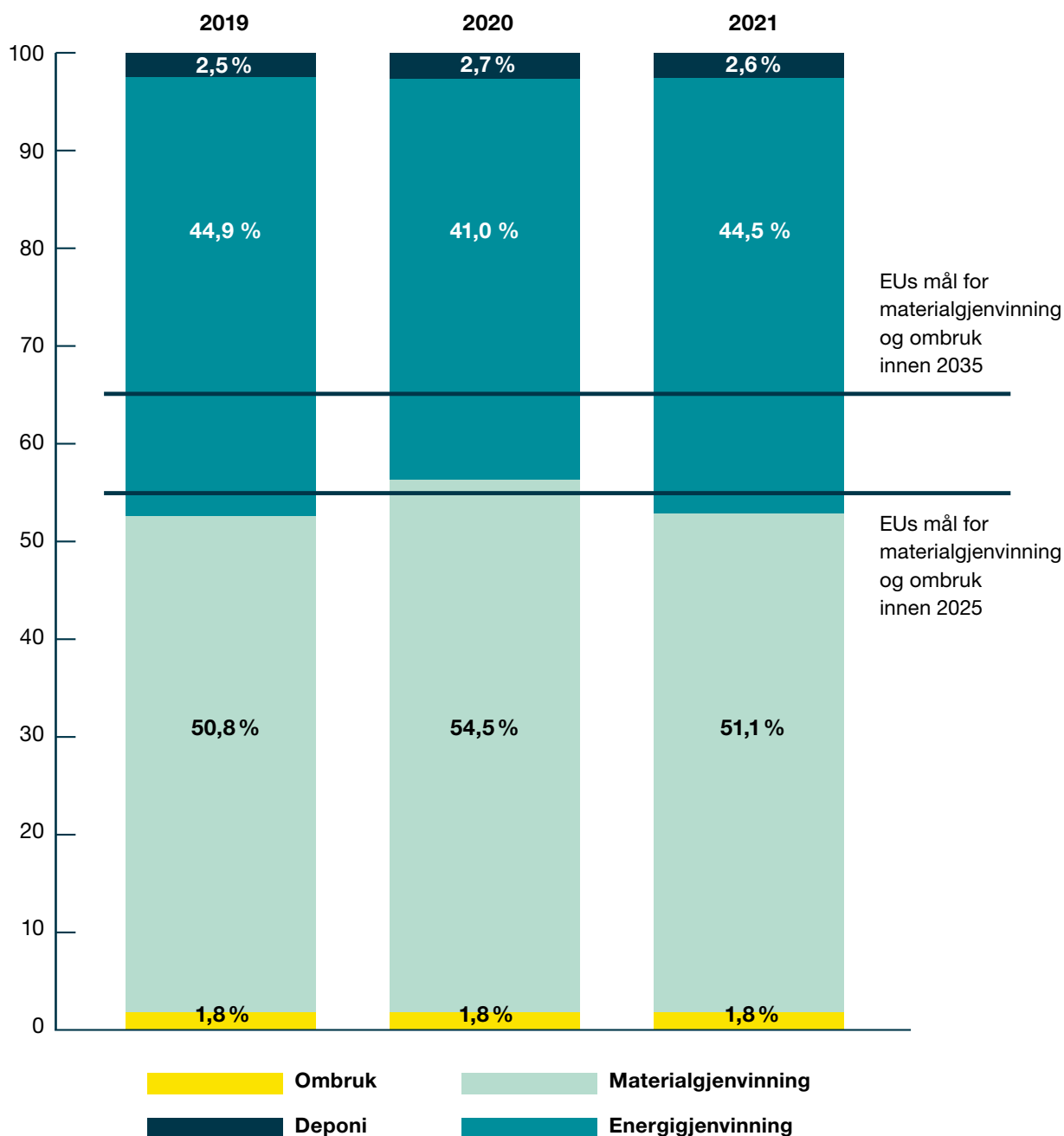
Flis fra trevirke lastes for å sendes til energigjenvinning. Foto: ØRAS

5. DEPONERING

Nederst i avfallshierarkiet står deponi. Å deponere vil si å grave ned enkelte avfallsfraksjoner og håndtere dette på en forsvarlig måte for å hindre forurensning av miljøet. Noen typer avfall egner seg ikke for gjenvinning, som for eks. glassvatt, annet inert byggavfall (betong, murstein, takstein o.l.) og lettere forurensede, tunge masser. I 2021 ble 2,6 % av husholdningsavfallet lagt på deponi.

FORDELING AV TOTALT HUSHOLDNINGSAVFALL

Diagrammet nedenfor viser at deponiandelen har minket noe i forhold til 2020, mens ombruksandelen holder seg på samme nivå. Samtidig har andelen avfall til materialgjenvinning minket betydelig, noe som skyldes at ØRAS ikke fikk sendt like mye behandlet trevirke til materialgjenvinning som året før. Derfor har mengden avfall til energigjenvinning økt tilsvarende. I 2021 leverte innbyggerne i ØRAS-kommunene 28 kg/person mindre enn i 2020. Avfallsmengdene i 2020 var derimot svært høye grunnet pandemien.

	2019	2020	2021
Kg avfall per innbygger	423 kg	456 kg	428 kg

HVA SKJER MED DE ULIKE FRAKSJONENE?

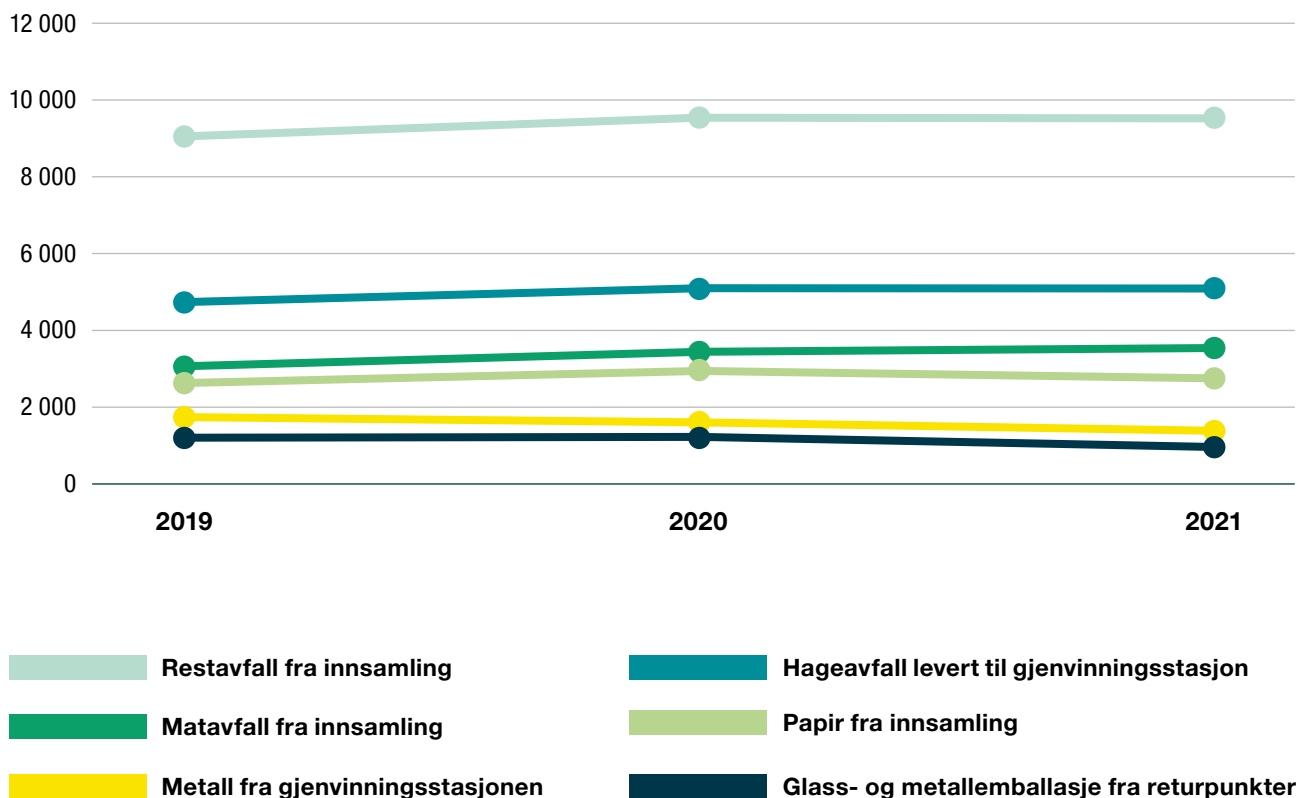
Tabellen under viser hva som skjer med de ulike fraksjonene som mottas på ØRAS. En overvekt av fraksjonene som mottas på ØRAS blir sendt til materialgjenvinning. I 2020 begynte ØRAS med en ny sortering av trevirke; plater i tre, ubehandlet, behandlet og impregnert trevirke. Dette var for å tilfredsstille sorteringskriteriene til ny nedstrømskunde for å sende mer trevirke til materialgjenvinning.

Fraksjon	Ombruk	Material- gjenvinning	Energi- gjenvinning	Deponering
Asbest				✓
Annet farlig avfall (gulvbelegg, XPS-plater etc.)			✓	
Batterier		✓		
Dekk		✓	✓	
EE-avfall		✓		
Gips		✓		
Glass- og metallemballasje		✓		
Glass og isolasjon				✓
Hageavfall		✓		
Hardplast		✓		
Husholdningsplast		✓		
Isopor		✓		
Madrasser		✓	✓	
Maling, lakk og lim			✓	
Matavfall		✓	✓	
Metall		✓		
OMGJØRAS	✓			
Papp/papir		✓		
Paller	✓			
Plastfolie, plastkanner og kasserte avfallsbeholdere		✓		
Rene tunge masser til veibygging		✓		
Restavfall			✓	
Spillolje			✓	
Tekstiler	✓	✓		
Trevirke (impregnert, ubehandlet og behandlet + plater)		✓ (behandlet trevirke)	✓ (impregnert, plater og ubehandlet)	
Vinduer med klorparafiner			✓	
Vinduer med PCB		✓	✓	
Urene tunge masser				✓

DE STØRSTE AVFALLSFRAKSJONENE

Grafen under viser utviklingen i noen av de største fraksjonene ØRAS håndterer, sett i en periode fra 2019–2021. ØRAS får inn større mengder med behandlet trevirke enn metall og glass- og metallemballasje. Allikevel er ikke behandlet trevirket tatt med i illustrasjonen på grunn av endret måte å inndelegge trevirket på i statistikken. Dette ville gitt en feil illustrasjon i grafen.

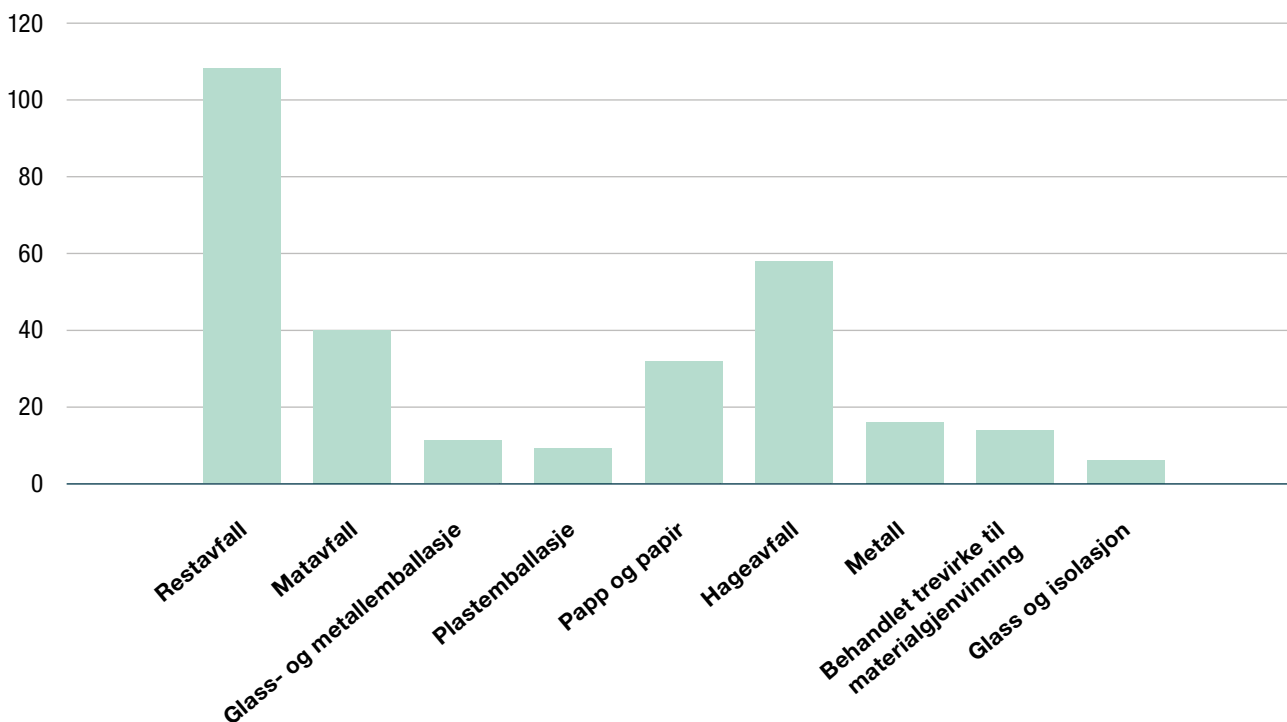
Utvikling i avfallsmengder fra husholdning (i tonn)

MENGDE AVFALL PER INNBYGGER

Mat- og restavfall, og glass-, metall- og plastemballasje er tall fra privathusholdning. De andre fraksjonene inkluderer næringskunder.

Mengde avfall per innbygger i 2021 (i kg)

Avfallsdunker og poser med den nye nasjonale merkeordningen.
Foto: ØRAS

Energi-, miljø- og kvalitetsstyring

MILJØ- OG KVALITETSPOLITIKK

ØRAS sin miljø- og kvalitetspolitikk viser hva selskapet ønsker å fokusere på gjennom sitt arbeid. Selskapet skal gjennom systematisk arbeid oppnå:

- fornøyde kunder
- driftssikkerhet
- lønnsomhet
- ivaretagelse av ytre miljø

ØRAS jobber med å overholde alle sine samsvarsforpliktelser. Våre tjenester skal redusere samfunnets ressursbruk og miljøbelastning. Selskapet skal

kontinuerlig forbedre virksomhetens miljøprestasjon gjennom bærekraftig ressursbruk samt forebygging av forurensning.

ØRAS sine medarbeidere er selskapets viktigste ressurs. Det legges til rette for et positivt og trygt arbeidsmiljø der alle ansatte tar ansvar, viser engasjement og følger myndighetenes krav.

Med bred medvirkning fra de ansatte skal den enkelte medarbeiders menneskelige og faglige ressurser ivaretas og utvikles.

STYRINGSSYSTEM FOR KVALITET, MILJØ OG HMS

ØRAS er sertifisert etter miljøstandarden ISO14001 (siden 2011) og kvalitetsstandarden ISO9001 (siden 2017). I 2021 hadde ØRAS 2. gangs revisjon av begge standardene i mars av Scandinavian Business Certification (SBCert). Det ble gitt tre forbedringsforslag. Dette dreide seg om avviksdatabasen, synliggjøring av ledelsesprosesser og oppfølging av renovatører.

EKSTERNE TILSYN

ØRAS hadde ett tilsyn i løpet av fjoråret. Våren 2021 informerte Mattilsynet nasjonalt at de kom til å ha tilsyn på ulike komposteringsanlegg i løpet av året. ØRAS fikk besøk av Mattilsynet i desember. Det ble sett på sporing av ressurser, internkontroll og prøvetaking. Tilsynet resulterte i ingen avvik eller forbedringsforslag. ØRAS jobber derfor videre med sin komposteringsprosess for å videreutvikle og forbedre kompostproduktene.

ØRAS' VISJON

Sammen gjør vi avfall til ressurser

ØRAS' SLAGORD

«Avfall på rett vei»

ØRAS' VERDIER

Ø = Økonomisk

R = Raus

A = Ambisiøs

S = Synlig

MILJØ- OG KVALITETSMÅL MED MILJØASPEKT FOR 2021

For 2021 ble følgende miljø- og kvalitetsmål satt.

MILJØMÅL	Tiltak i 2021	Prosess	Miljøaspekt
1 Få hele ØRAS-området fritt for flygeavfall	Be om bistand ifm. søppelplukking	Sortering og gjenvinning	Ivareta miljøet og forhindre flygeavfall
2 Ta i bruk ny teknologi for ytterligere å øke gjenvinningsgraden av trevirke	Produksjonsanlegg for biokull	Forbehandling	Materialgjenvinning og utnyttelse av naturressurser
3 Øke mengden varer til ombruk opp til 2,5 %	Nytt lager til Omgjørås	Ombruk	Sørge for ombruk av varer og mindre ressursbruk til nye varer

Disse miljømålene er satt på bakgrunn av at ØRAS ønsker å forbedre sitt arbeid med å ivareta miljø og naturressurser. Dette vil gjøres gjennom å få bukt med flygeavfall og få flere ressurser inn under materialgjenvinning og ombruk.

KVALITETSMÅL	Tiltak i 2021	Prosess	Miljøaspekt
1 Gjennomføre et pilotprosjekt for innsamling av glass- og metallemballasje på husstands nivå	Sette ut egne dunker/punkter til glass- og metallemballasje hjemme hos abonnent	Innsamling	Ivareta ressursene
2 95 % av kundene våre til gjenvinningsstasjonene er «godt fornøyd» med tjenesten	Videreføre god kundeservice og utføre kundetilfredshetsmålinger	Kundetilfredshet	Sørge for at kunder ønsker å levere avfall til miljøriktig håndtering
3 Utvikle et nytt jord/ kompostprodukt ut til det profesjonelle markedet.	Testing og samarbeid med andre aktører	Salg	Ytterligere utnyttelse av ressursene

På kvalitetsmål ønsker ØRAS å sørge for at ressursene blir utnyttet i større grad ved hjelp av innsamling av glass- og metallemballasje hjemme hos abonnent. I tillegg kartlegge hvor fornøyde kundene er for ØRAS sine tjenester, og utvikle et nytt kompostprodukt som kan selges ut til det profesjonelle markedet.

Grad av måloppnåelse

Miljø

ØRAS har et stort område å ivareta, hvor det foregår mange ulike avfallshåndteringer. Flygeavfall har tidligere vært en stor utfordring med tanke på at restavfall havner på utsiden av området til ØRAS. Derfor har ØRAS installert netting på restavfallskontainerne for poseavfallet, samt nettet inn de utvendige sorteringsbåndene på Optibag. I tillegg er restavfallsteltet og lastesonen for lastebiler utvidet, slik at dette foregår innendørs. Nå gjenstår det å få portene på teltet på plass, slik at disse kan lukkes ved lessing. Det ble også utført en omfattende søppelplukking med hjelp av ØRI på utsiden av ØRAS sitt område. Dette arbeidet videreføres i 2022.

Pyrolyseanlegget er anskaffet og er godt i gang med installasjonen. Nå gjenstår det å få startet opp anlegget. Dette vil være med på å materialgjenvinne ubehandlet trevirke, samtidig som det energiutnyttes. Miljømålet videreføres i 2022.

ØRAS har dessverre ikke fått opp andelen varer til ombruk gjennom 2021. Dette skyldes at Omgjöras i noen uker var stengt på grunn av korona, samtidig som lageret har vært stengt i forbindelse med utvidelse.

Kvalitet

Innbyggerne i ØRAS-kommunene har lenge etterspurt en egen avfallsdunk for glass- og metallemballasje. Det ble derfor gjennomført et pilotprosjekt for innsamling av glass- og metallemballasje på husstands nivå på en rute i Nannestad kommune. Dette var for å kartlegge hvor mye som ble samlet inn og hvor ofte det skal hentes. Prøveordningen vil bli videreført med flere ruter i 2022.

Siden ØRAS er ISO-sertifisert, så krever dette at man skal måle hvor fornøyd besøkende er. Det ble derfor utført en kundetilfredshetsmåling i forbindelse med Mobile Hurdal. Den viste at de besøkende var godt fornøyd med tilbudet. Det er planlagt å ha en ny kundeundersøkelse på gjenvinningsstasjonen på Dal Skog i løpet av 2022.

ØRAS sin kompostproduksjon hadde salgsrekord i 2021, og samtidig ble det utviklet et nytt kompostprodukt; ØRAS kompost. Dette er kompost basert på kvernet og kompostert hageavfall. Dette er et produkt som har solgt godt og som videreføres videre.

MILJØ- OG KVALITETSMÅL MED MILJØASPEKT FOR 2022

For 2022 ble følgende miljø- og kvalitetsmål satt.

MILJØMÅL	Tiltak i 2022	Prosess	Miljøaspekt
Få hele ØRAS-området fritt for flygeavfall	Be om bistand ifm. søppelplukking	Sortering og gjenvinning	Ivareta miljøet og forhindre flygeavfall
Ta i bruk ny teknologi for ytterligere å øke gjenvinningsgraden av trevirke	Produksjonsanlegg for biokull	Forbehandling	Materialgjenvinning og utnyttelse av naturressurser
Øke mengden varer til ombruk opp til 3 % ift. 2020	Få innvilget søknad om momsfritak på salg av ting til ombruk	Ombruk	Sørge for ombruk av varer og mindre ressursbruk til nye varer
60 % rensing av PFAS i sigevannet	Bruk av biokull i renseprosessen	Renseanlegg	Bedre rensing av sigevannet

KVALITETSMÅL	Tiltak i 2022	Prosess	Miljøaspekt
Oppnå sertifisering av biokullproduksjon til salg av CO₂-kvoter	Sørge for god og stabil produksjon av biokull med riktig kvalitet i pyrolyseanlegget	Avfallsbehandling	Ivareta ressursene og redusere klimagassutslipp
Ingen klager på kompostproduktene mtp. frøspredning	Ha tak over ferdigproduktene	Kompostering	Ivareta ressursene og hindre spredning av uønskede arter
Salg av produkter fra FA-mottaket gjennom bruktbutikken	Få på plass en selv-gående og god ordning på salg av farlig avfall gjennom Omgjørås	Bruktbutikk	Ytterligere utnyttelse av ressursene

AVVIK

I 2021 ble det registrert totalt 55 avvik, der 12 av dem var registrert som uønskede hendelser. Alle blir kategorisert enten som uønskede hendelser, mindre avvik, alvorlige avvik og kritiske avvik. Av disse var det fem avvik som gjaldt miljø. Basert på antall avvik, så tyder dette på et godt og effektivt avvikssystem.

Gode sorteringsløsninger og kundeveiledning er tiltak for å redusere sannsynligheten for avvik tilknyttet avfallshåndtering og -sortering. Foto: ØRAS

Fra brannslukningsøvelsen våren 2020. Foto: ØRAS

RISIKOSTYRING, BEREDSKAP OG BEREDSKAPSØVELSER

ØRAS sine aktiviteter kan utgjøre en fare for miljøet. For å forebygge og forhindre dette, risikovurderer ØRAS alle sine aktiviteter jevnlig med personell fra de ulike arbeidsområdene til stede. I 2021 ble følgende risikovurdert; avfall fra Gjerdrum til deponi, behandling av forurenset masse, farlig avfallsmottak, kvalitet, kompostering, luktutslipp, mottak av bygge- og gravemasser, og sluttbehandling av avfall/deponi. ØRAS har også bestemt at en risikovurdering ikke skal være eldre enn 2 år.

I tillegg ble det utført to vernerunder på hele ØRAS, der ene runden var inkludert en representant fra bedriftshelsetjenesten på Dal. På sistnevnte runde hadde de en gjennomgang på ergonomi på farlig avfallsmottaket og i bruktbutikken.

ØRAS har en beredskapsplan med tiltakskort som

beskriver handlingsmønsteret ved ulike beredskaps-situasjoner. Eksempel på slike situasjoner er brann, gasslekkasjer, søl med kjemikalier og overløp av sigevann. Det ble holdt årlig planleggingsmøte for beredskap. På disse møtene gjennomføres en vurdering av beredskapskompetansen i organisasjonen, gjennomgang av risikoanalyser og planer for årets beredskapskurs og -øvelser.

Beredskapsplanene skal gjennomgås hvert år med alle ansatte, og er en del av introduksjonsopplegget for nyansatte, innleide og vikarer. Fra og med 01.01.20 ble ØRAS omfattet av industrivernforskriften, som blant annet gjør at det må utføres flere øvelser gjennom året. I 2021 ble beredskapen testet to ganger ved reelle situasjoner. Det var da branntilløp i kvernet restavfall, samt i restavfallskonteineren i rundellen på gjenvinningsstasjonen. Det ble i tillegg gjennomført en skrivebordsøvelse på spilloljetanken.

ENERGIREGNSKAP

ØRAS jobber kontinuerlig med å minske utslippene fra sine aktiviteter, og ønsker derfor at mest mulig at transporten går på fornybar energi. Energiregnskapet i stolpediagrammet under viser at bruken av fossilt drivstoff på intern og ekstern kjøring har økt. Dette skyldes at å bruke HVO-diesel ble vesentlig dyrere etter innføringen av veitransportavgift på den type diesel. At renovasjonsbilene i tre av fire eierkommuner gikk over på biogass fra mai 2020, har redusert bruken av fossilt drivstoff vesentlig. Biogass som drivstoff gir mindre støy og lavere utslipp av svevestøv og NO_x. I Eidsvoll kommune kjører renovasjonsbilene på fossilt drivstoff.

Ved å bruke HVO-diesel blir CO₂-utslippet redusert med ca. 74 % sammenlignet med vanlig diesel ².

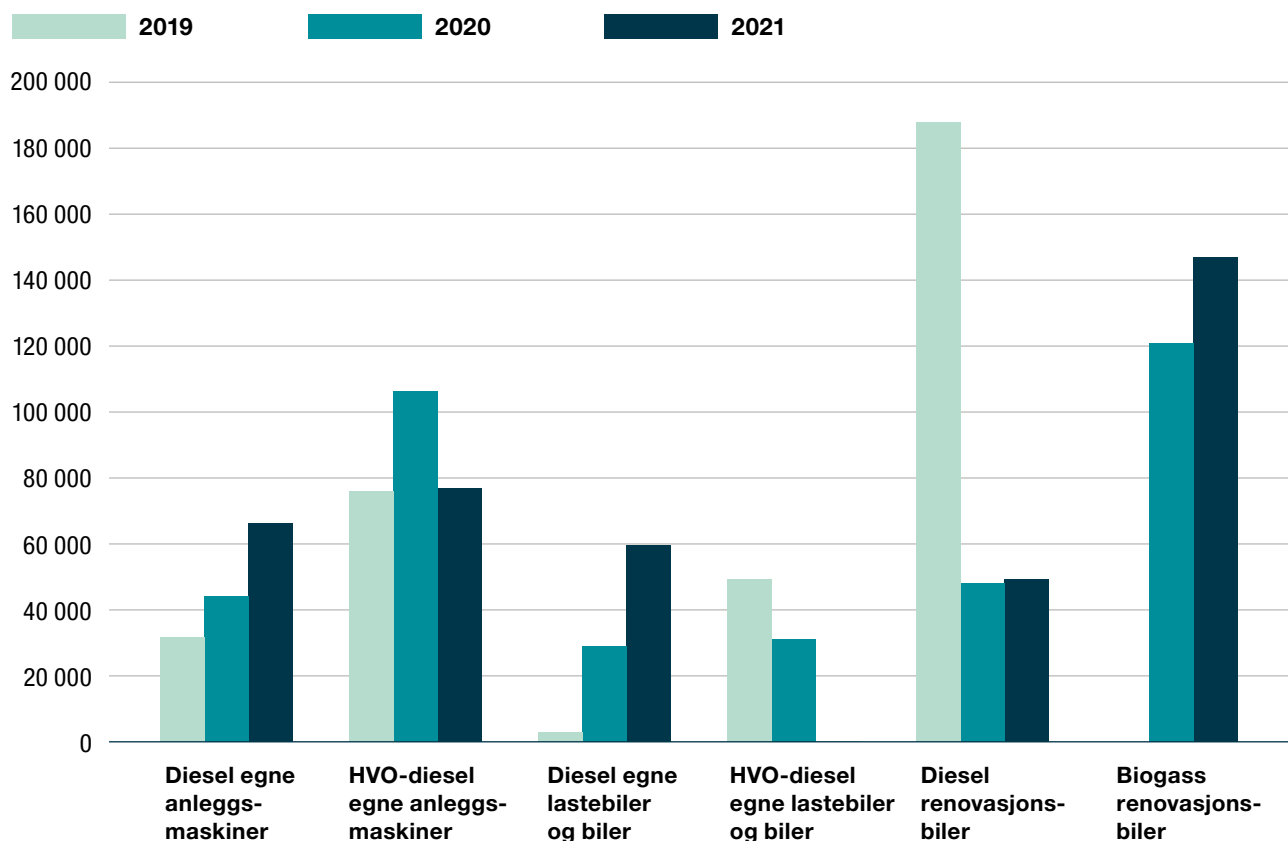
Nordren sine renovasjonsbiler i Ullensaker, Hurdal og Nannestad kommuner går på biogass.

Foto: ØRAS

Drivstofforbruk

Under vises en oversikt over forbruk av drivstoff fra ulike aktiviteter i perioden 2019 –2021. For å gi en mer riktig fremstilling av drivstofforbruket er det skilt mellom fossil diesel og fornybart drivstoff (HVO-diesel og biogass). Forbruket av fossil diesel gikk dessverre opp i 2021, da prisforskjellen mellom HVO-diesel og fossil diesel ble for stor. Så fort HVO-dieselen blir billigere, vil denne bli tatt i bruk igjen. Mengden biogass er i Nm³. 1 Nm³ inneholder ca. like mye energi som 1 liter diesel.

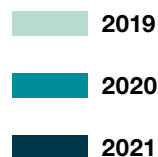
Drivstofforbruk egne biler, maskiner og renovasjonsbiler (i L)

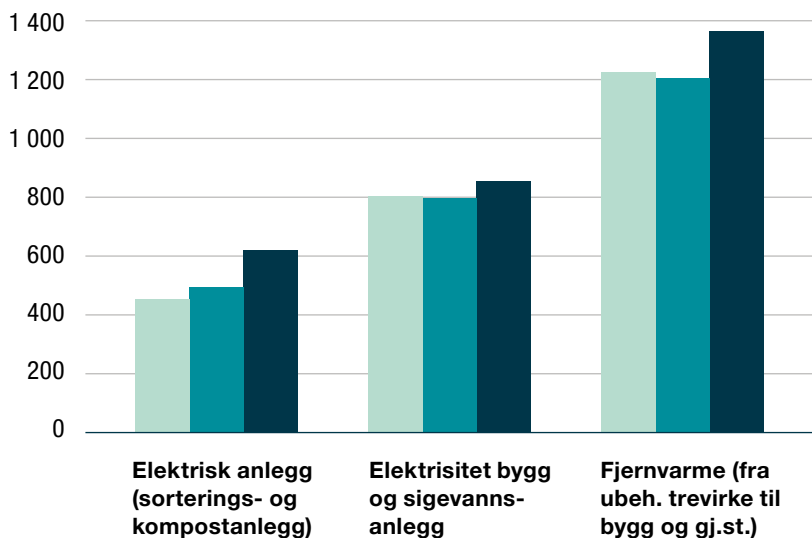
Strømforbruk

Diagrammet under viser hvor strømforbruket er størst i perioden 2019–2021.

Energiforbruket knyttet til fjernvarmeanlegget brukes til oppvarming av veien rundt rundellen og kontorbygg.

Strømforbruk (MWh)

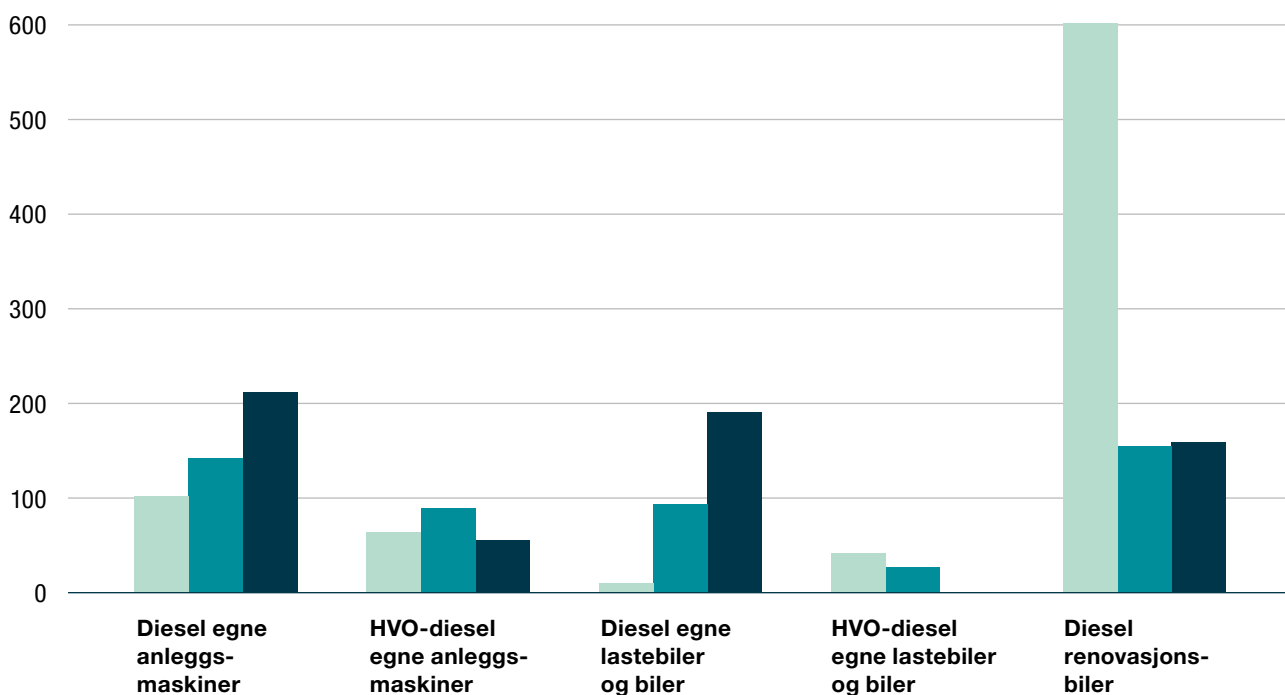

CO₂-ekvivalenter

CO₂-ekvivalenter brukes som en enhet i klimagassregnskapet. Enheten tilsvarer den effekten en gitt mengde (som regel ett tonn) CO₂ har på den globale oppvarmingen over en gitt tidsperiode (for eks. 100 år)³. ØRAS setter CO₂-regnskapet tilknyttet fjernvarmeanlegget til null, da det benyttes flis fra rent trevirke til varmeproduksjon.

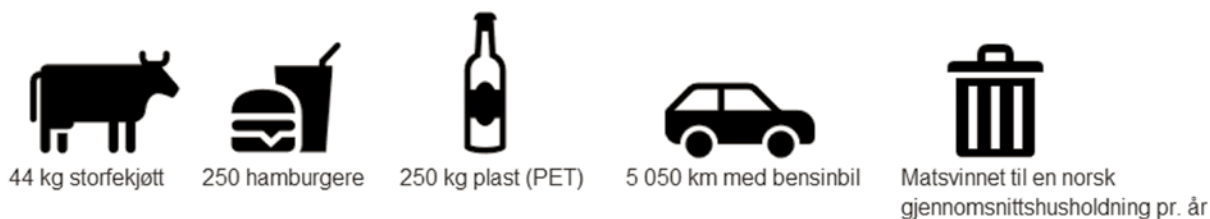
Det samme gjelder for strømforbruket da ØRAS har opprinnelsesgaranti på innkjøpt strøm. Biogass settes også til null da det er basert på fornybart drivstoff som har kort kretslop. Derfor er ikke disse med i diagrammet under. En sammenstilling av hvilke andre utslippskilder som forurensrer mest og minst, målt i CO₂-ekvivalenter, kan ses under.

Oversikt over mengden CO₂-ekvivalenter fra ulike utslippskilder (i tonn)

Hva får du for ett tonn CO₂-ekvivalenter?

Figurene under illustrerer hva man får for ett tonn CO₂-ekvivalenter⁴. Dette er for å gi en illustrasjon i forhold til ØRAS sitt klimaregnskap. Klimafotavtrykket til hver av oss i Norge utgjør ca. 14 tonn CO₂-ekvivalenter⁴.

Utslippskrav til ØRAS sine anleggsmaskiner og kjøretøy

Ved anskaffelse av nye anleggsmaskiner vil det bli stilt utslippskrav tilsvarende Euro 6 eller bedre, samt mulighet for å benytte fornybart drivstoff.

Type	Krav til utslipp	Antall
Anleggsmaskiner på ØRAS	Tilsvarende euro 6	6
	Diesel elektrisk	1
Varebil og pickup ØRAS	Tilsvarende siste Euro-klasse som var tilgjengelig på tidspunktet for anskaffelse.	2
Lastebiler ØRAS	Euro 6	5
Personbil	Elektrisk	1
Feiemaskin	Ingen	1
Truck	Elektrisk	2

Vannforbruk og såpeforbruk

Såpeforbruket har minket noe fra 2020 til 2021, mens vannforbruket har økt betraktelig. Forskjellen ligger i at spyleanlegget på Optibag ikke fungerte halve året i 2021, samt at renovasjonsbilene blir hyppigere vasket.

	2019	2020	2021
Vannforbruk	2 815 m ³	1 348 m ³	3 272 m ³
Såpeforbruk	1 075 L	2 074 L	2 008 L

FARLIG AVFALL

Miljøgifter er kjemiske forbindelser som blant annet er lite nedbrytbare, giftige og akkumulerer i levende organismer. De fleste produkter som inneholder miljøgifter er klassifisert som farlig avfall. Samtidig vedtar myndighetene stadig flere miljøgifter som må prioriteres å få ut av kretsløpet. Avfallsbransjen gjør en viktig jobb for å få utført nettopp dette. Mange forbrukere og mindre bedrifter forstår ikke hvorfor små mengder farlig avfall må leveres inn til godkjent mottak. Dette er fordi miljøgifter oppkonsentreres i organismer og i næringskjeden. Det betyr f.eks. at et lite utslipp av ett kjemikalie til vann vil få stadig høyere konsentrasjon gjennom næringskjeden. Dyr på toppen av næringskjeden er derfor mest utsatt (som oss mennesker). Nordmenn har i dag mellom 200 til 400 syntetiske kjemikalier i blodet⁵. Ingen vet hvordan kombinasjonen av alle disse miljøgiftene påvirker helsen vår, hverken nå eller i framtiden.

Perfluorerte stoffer

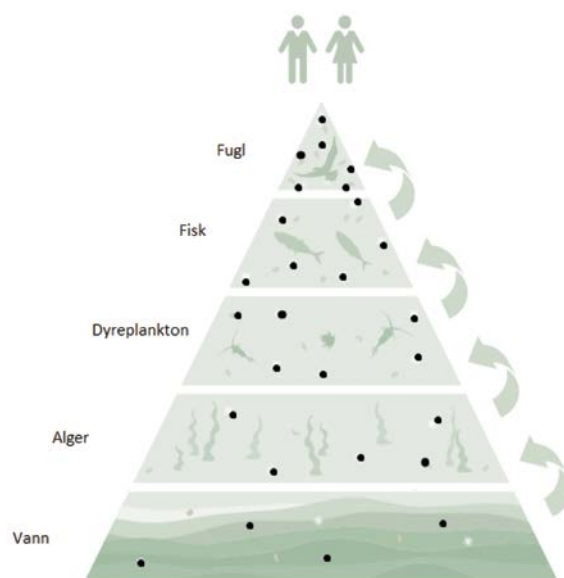
Et eksempel på en menneskeskapt miljøgift er perfluorerte stoffer (PFAS). Fem land, inkl. Norge, har gått sammen og foreslått begrensninger på produksjon, salg og bruk av PFAS i alle sammenhenger i EU/EØS-landene⁶. PFAS-er er svært lite nedbrytbare og forblir i miljøet i svært lang tid før de slippes ut. Det finnes mellom 5–10 000 ulike forbindelser i PFAS⁶. Utslipp av slike stoffer medfører en risiko for forurensning av grunn-, overflate- og drikkevann. I tillegg hopper miljøgiftene seg opp i næringskjeden, som gir høyest konsentrasjon i predatorer.

Stoffene har vann- og smussavstøtende egenskaper. Typiske kilder til PFAS er fra brannskum, impregnering

av tekstiler, maling, plantevernmidler, shampoo, og matemballasje⁷. Det er påvist at PFAS-forbindelser kan forstyrre reproduksjonen og hormonsystemet hos fisk, anrikes i planter, gi fosterskader, kreftfremkallende, og forstyrre forplantningsevnen⁷.

Miljøgifter kan også overføres fra generasjon til generasjon. Hos pattedyr kan miljøgifter overføres til fosteret under graviditeten eller via morsmelk. Skader kan også overføres til senere generasjoner ved at arvematerialet skades.

Leverer man farlig avfall inn til godkjent mottak vil dette bli behandlet på en miljøriktig måte. Ofte forbrennes farlig avfall i spesielle forbrenningsanlegg på høy temperatur, slik at miljøgiftene destrueres.

Miljøgifter blir oppkonsentrert igjennom næringskjeden.

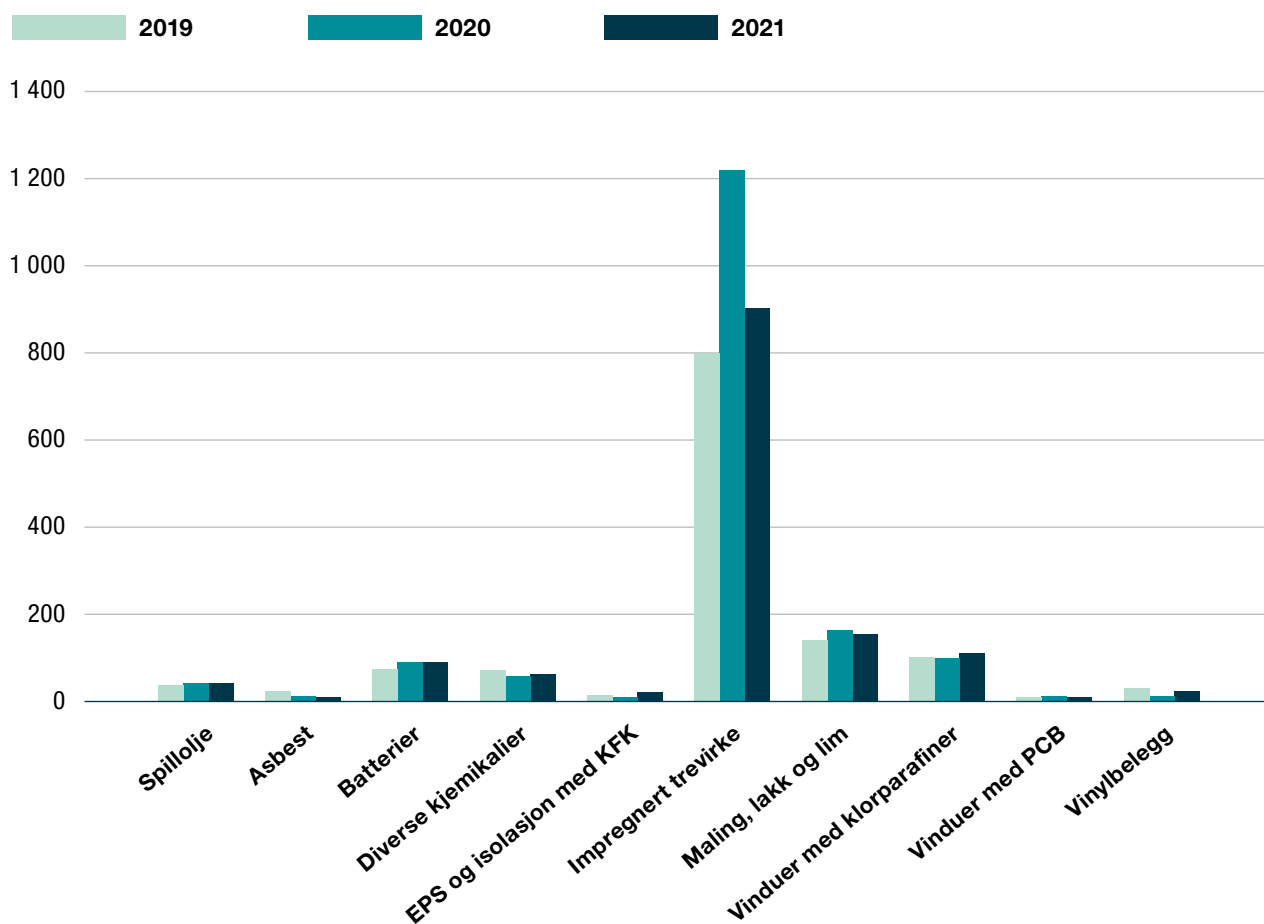
Mottak av farlig avfall

Det er en kommunal mottakspå plikt på farlig avfall fra husholdninger og fra mindre bedrifter. Dette er fordi det skal være enkelt for forbrukere å levere farlig avfall på riktig måte, slik at det farlige avfallet ikke havner på avveie.

ØRAS har ett fast mottak for farlig avfall, samt arrangerer mobil gjenvinningsstasjon i Hurdal to ganger per år. I tillegg ble det gjennomført tre runder med miljøbil.

Diagrammet på neste side viser en sammenstilling av noen av de farlige avfallsfraksjonene som tas imot. Tallene er inkl. næringskunder.

Farlig avfall innsamlet 2019–2021 (i tonn)

Mengde farlig avfall per innbygger (inkludert næringsavfall) *

	2019	2020	2021
Kg mottatt	1 312 850	1 472 750	1 329 172
Kg/per innbygger	16	17	15

* Mengden farlig avfall inkluderer næringsavfall, med unntak av asbest fra næring som er tatt ut for å få et mer representativt tall.

Miljøbil

Som et ekstra tilbud har ØRAS tatt opp igjen tjenesten med miljøbil enkelte steder i eierkommunene. Høsten 2021 stilte ØRAS opp på Holter, Minnesund og i Feiring. På forhånd blir det sendt ut SMS til innbyggerne om at miljøbilen kommer f.eks. til Holter. Da kan innbyggerne komme med sitt farlig avfall, og elektrisk og elektronisk (EE) avfall til miljøbilen, istedenfor å kjøre til ØRAS selv. Miljøbilen vil da ta med seg avfallet til ØRAS. Tilbudet er gratis. Det er ikke anledning for å komme med annen type avfall grunnet plass- og vektbegrensning på kjøretøyene og tilhengere.

Tilbudet er svært populært og følgende mengder farlig avfall og EE-avfall ble samlet inn i 2021 (se tabell på neste side).

Mengde farlig avfall og EE-avfall samlet inn av Miljøbilen

	Farlig avfall (kg)	EE-avfall (kg)
Minnesund	1 035	300
Holter	1 278	406
Feiring	664	200

Miljøbil på plass i Holter høsten 2021.

Foto: ØRAS

Mottak av smittefarlig avfall

F.o.m. 01.12.20 tok ØRAS i bruk tillatelsen for mottak og mellomlagring av smittefarlig avfall. Dette ble søkt om fordi ØRAS så at det var et behov for et sted innbyggerne kunne komme med slikt avfall på Øvre Romerike. Med innvilget tillatelse har virksomheten lov til å ta imot følgende;

- Avfall som er direkte forurenset med sekret, puss o.l. fra pasienter med alvorlige infeksjoner (for eksempel brukte bandasjer, drensmateriell, hansker, munnbind, bleier og liknende).

- Stikkende/skjærende avfall, for eksempel brukte kanyler, brukte skalpellblader, brukte sakser og pinsetter, reagensrør med blod, puss eller vevsrester.
- Blod og blodprodukter (inkludert serum, plasma og andre komponenter fra blod), samt blodige bandasjer.
- Avfall fra luftsmitteisolater

ØRAS har fremdeles ikke lov til å ta imot medisiner. Dette skal leveres til apoteket.

Smittefarlig avfall skal leveres i gule beholdere. Du kan enten komme med avfallet i gul beholder, eller få utlevert beholder av oss. Foto: ØRAS

MILJØOVERVÅKING

ØRAS gjennomfører årlig en omfattende overvåking av ytre miljø for å sikre at anlegget ikke forurensar til jord, luft og vann. Sommeren 2020 fikk ØRAS en ny utslippstillatelse som har satt en rekke nye krav for å ivareta ytre miljø. Det stilles krav til overvåking av grunn-, sige-, og overvann, og deponigass. I tillegg skal man håndtere støy og støv på en slik måte at det ikke er til sjenanse for naboer.

Naboer og nærmiljø

ØRAS har i mange år jobbet systematisk for å redusere luktplager fra anlegget. Dette har gitt resultater, og det er gledelig at det også i 2021 ikke ble mottatt noen skriftlige klager på lukt. Takket være lokasjonen til anlegget har vi heller ikke mottatt skriftlige klager fra naboer med tanke på støv.

Vannbehandling

Vann som siger gjennom et avfallsdeponi (sigevann) vil bli forurenset av stoffer som lekker fra avfallet i deponiet. Sigevann er derfor en mulig kilde til spredning av miljøgifter og annen forurensning⁸. Derfor er det viktig å ha god kontroll på sigevannet fra ØRAS sine to deponier.

Alt sigevann fra deponiene, samt overvann fra kompostanlegget og sorteringsflater går igjennom et renseanlegg. Vannet renses biologisk ved hjelp av bakterier og lufting som renser for organiske miljøgifter. Etter rensing blir vannet infiltrert i laguner der bl.a. tungmetaller fanges opp. Oppgraderingen av renseanlegget ble ferdigstilt i 2019. Den største forskjellen er at nå har ØRAS et 6 000 m³ stort utjevningsbasseng, som skal sørge for mer kontrollert pumping til luftebassenget. I tillegg er kapasiteten på luftebassenget økt fra 80 m³/d til 120 m³/d. Temperaturen spiller en svært viktig rolle for bakterieveksten i vannet. Ammonium og organisk materiale er noen av parameterne som kan si noe om den biologiske aktiviteten i rensebassenget.

ØRAS prøvetar sigevannet fire ganger årlig, både med ukeblandprøver og stikkprøver. Blandprøvene tas som en delprøve én gang i uken over fire uker. Dette er for å få et mer helhetlig bilde av sigevannets sammensetning over tid. Analysene forteller hvordan renseeffekten i renseanlegget er og hvilke miljøgifter som er til stede.

Renseanlegget har hatt stabil og god drift i 2021. Her er et bilde av luftebassenget. Foto: ØRAS

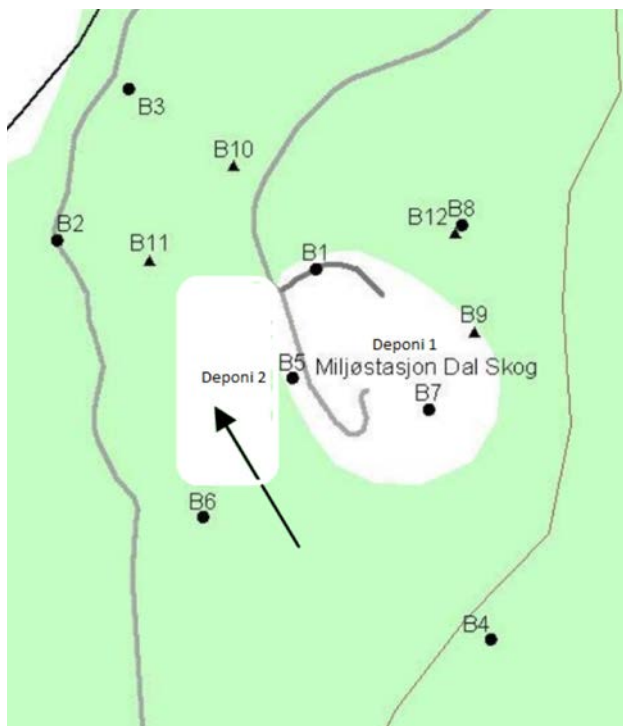
Overvåkning av grunnvann

Grunnvannet på Øvre Romerike er ansett som en viktig naturressurs som må ivaretas. Grunnvannsmagasinet i området er unikt og det største i Norge. Ved alle former for utbygning på Gardermosletta legges det derfor vekt på å sikre grunnvannets kvalitet. Det er derfor svært viktig å overvåke om deponiene og/eller avfallsanlegget til ØRAS forurensner grunnvannet.

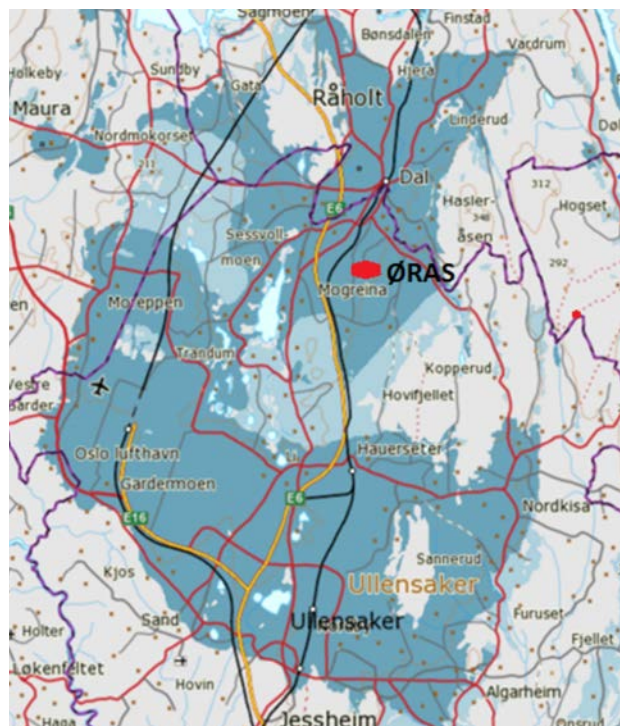
I 2021 utvidet ØRAS sitt miljøovervåkingsprogram på grunnvannet. Dette medførte at det ble lagt til flere parametere i programmet, samt at grunnvannet ble prøvetatt fem ganger istedenfor fire i løpet av året. Alle syv grunnvannsbrønnene ble prøvetatt. To brønner ligger oppstrøms deponiene som brukes som

referansebrønner. To andre brønner er inne på området, samt en rett ved utsiden av det ene deponiet. I tillegg er det to brønner nedstrøms deponiene. Dette er i tråd med kravene som stilles til grunnvannsovervåking. Tidligere er grunnvannet analysert for tungmetaller én gang i året, men i 2021 ble det prøvetatt fire ganger. Det analyseres på ulike parametere som skal fange opp eventuell forurensning fra ØRAS sine aktiviteter. I tillegg måles grunnvannshøyden to ganger i året for å sjekke for eventuelle endringer.

Per i dag finnes det ikke krav til prøveresultatene på grunnvann ved deponier, så derfor brukes drikkevannsforskriften som veileder.

Plassering av grunnvannsbrønnene i forhold til deponiene.

Illustrasjon av grunnvannet på Øvre Romerike.

Overflatevann/Vassdrag

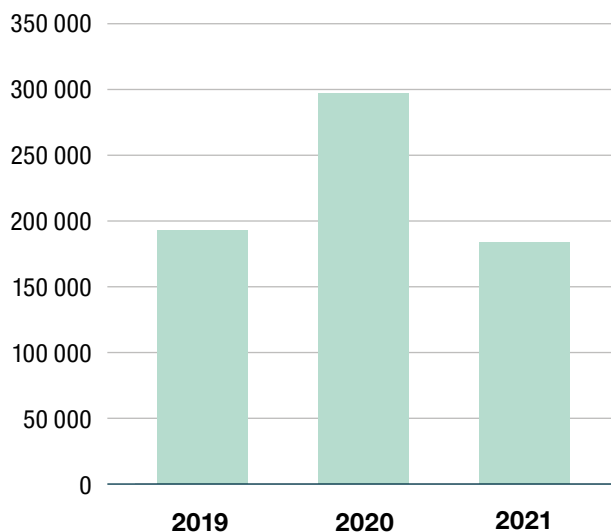
Nærmeste åpne vassdrag ligger ca. 1 km i luftlinje fra ØRAS sitt anlegg. I tillegg ligger det en jernbane og motorvei mellom anlegget og nærmeste overflatevann. Dette gjør at det er svært usannsynlig at ØRAS skal forurense vassdrag via overflatevann.

Deponigass

Når organisk avfall blir brutt ned i et deponi dannes det metangass. Dette er en klimagass som er 25 ganger verre enn CO₂. I 2008 ble det forbudt å deponere organisk avfall. Derfor vil metanproduksjonen i deponiet falle i årene fremover. ØRAS har krav i sin tillatelse til å kontinuerlig overvåke og håndtere gassen som dannes i deponiene. Dette innebærer at gassen samles opp gjennom gassanlegget. Siden 2011 har all gass blitt tatt ut gjennom deponigassanlegget og forbrent til CO₂ og vann.

I dag blir all gass faklet, men ØRAS har planer om å finne andre løsninger for å utnytte gassen til strøm- og varmeproduksjon. I tillegg til kontinuerlig overvåking av gass i deponiet, blir det også utført måling av diffuse utslipp fra en ekstern konsulent.

Deponigassuttak (gass i m³)

Diagrammet viser mengde gass som er sugd ut av deponiet i perioden 2019–2021.

KILDER

1. Biogassproduksjon fra matavfall og møkk fra ku, gris og fjørfe Status 2016 (fase IV). Modal et al. ISBN: 978-82-7520-749
Brukt scenario F: Biogassproduksjon av matavfall: drivstoffproduksjon og avvanning av biorest, hvor avvannet biorest komposteres og vannfasen brukes som gjødsel. Brukt 33 % tørrstoff i matavfall.
2. Preem. (2019). Gammel skepsis til biodiesel ikke lenger relevant. Agrol.
Tilgjengelig fra: <https://agrol.no/artikkel/gammel-skepsis-til-biodiesel-ikke-lenger-relevant/> (18.02.2020)
3. Wikipedia. (2010). CO₂-ekvivalent. Tilgjengelig fra: <https://no.wikipedia.org/wiki/CO2-ekvivalent> (13.03.2020)
4. K-E. Helle. (2020). Hva får jeg for et tonn CO₂? Framtiden i våre hender. Tilgjengelig fra: <https://www.framtiden.no/gronne-tips/spor-oss/hva-far-jeg-for-et-tonn-co2.html> (13.03.2020)
5. Rapp, O. M. (2014). Nordmenn er i verdenstoppen i antallet miljøgifter i kroppen. Tilgjengelig fra: <http://www.framsenteret.no/nordmenn-er-i-verdenstoppen-i-antallet-miljoegifter-i-kroppen.5398354-146437.html> (20.02.19)
6. Miljødirektoratet. (2021a). Første steg på veien mot et forbud mot PFAS i Europa. Tilgjengelig fra: <https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/fagmeldinger/2021/juli-2021/forste-steg-pa-veien-mot-et-forbud-mot-pfas-i-europa/> (08.04.22)
7. Miljødirektoratet. (2021b). PFAS-er funnet i store deler av verden. Tilgjengelig fra: <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/miljoegifter/prioriterte-miljoegifter/perfluorerte-stoffer-pfos-pfoa-og-andre-pfas-er/> (08.04.22).
8. G. Okkenhaug, H. P. Arp. (2012). Miljøgifter i sigevann fra avfallsdeponier.

SERTIFIKAT

Utstedt av Scandinavian Business Certification AB

Øvre Romerike Avfallsselskap (ØRAS) IKS

Ørasvegen 85
2054 Mogreina

Som bevis på at ledelsessystemet
tilfredsstiller kravene i

ISO 9001:2015
ISO 14001:2015

Ledelsessystemets omfang

**Avfallsmottak fra husholdningsavfall, mottak og drift av Dal Skog
gjenvinningsstasjon med sortering av avfallstyper, komposteringsanlegg
for produksjon av jord samt drift av avfallsdeponi**

Ulf Nordstrand
VD

Sertifikatnummer
NO971 040 610

Standard

ISO 9001:2015
ISO 14001:2015

Utstedt

2017-09-08
2010-03-11

Fornyet

2022-02-21
2022-02-21

Gyldig til

2025-03-11
2025-03-11

Valid certificate is controlled on www.sbcert.se. The certificate is valid only if the company maintains the Management System according to above standards that will be controlled by Scandinavian Business Certification AB. This certificate is the property of Scandinavian Business Certification AB and shall be sent back on demand.
Scandinavian Business Certification AB | Södra Långgatan 25 | 169 65 Solna | SWEDEN

GODKJENNINGSBEVIS, MATTILSYNET

GODKJENNINGSBEVIS / CERTIFICATE OF APPROVAL

Navn / Name: ØVRE ROMERIKE AVFALLSSELSKAP (ØRAS) IKS
Adresse / Address: Ørasvegen 85, 2054 MOGREINA
Bedriftsnummer / Business number: 974706814

Godkjenningen omfatter / The business is approved for:

Composting plants **Approval number:** 1000562
Products: CATW

Activity: **Category:**
COMP 3

Composting plants **Approval number:** 1001383
Products:

Activity: **Category:**
COMP 3

The business is approved by the Norwegian food safety authorities according to the provisions of Regulation EF nr 1774/2002.

Mattilsynet, Avdeling Østfold og Follo, har gitt godkjenning med hjemmel i forskrift om animalske biprodukter § 11a Regodkjenning m.m. av biogass- og komposteringsanlegg - oppheving av forordning (EF) nr. 809/2003 og forordning (EF) nr. 810/2003.

Dato: 20.05.2015
Vår referanse: 2015/092296

Fos
Jarle Bergsjø
avdelingssjef

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Jarle Bergsjø".

Avfallsmengder

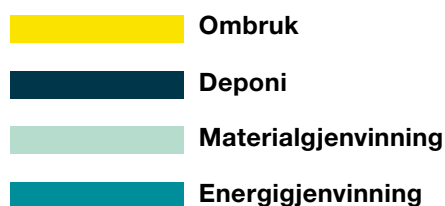
HUSHOLDNINGSAVFALL	2019	2020	2021
	Mengder (tonn)	Mengder (tonn)	Mengder (tonn)
HUSHOLDNINGSAVFALL INNSAMLINGSORDNING			
Henteordning fra abonnentene			
Restavfall til ettersortering (ROAF)	9 037	9 557	9 526
Matavfall	3 076	3 406	3 520
Papir	2 621	2 929	2 799
Plast	664	833	808
Totalt	15 398	16 725	16 653
Levert til returpunkter i eierkommuner			
Brukte tekstiler	441	487	461
Glass-/metallemballasje	1 171	1 229	988
Totalt	1 611	1 715	1 448,9
Totalt husholdningsavfall fra innsamlingsordning	17 009	18 440	18 102
Ombruk	2,6 %	2,6 %	2,5 %
Materialgjenvinning	44,3 %	45,5 %	50,1 %
Energigjenvinning	53,1 %	51,8 %	47,4 %
HUSHOLDNINGSAVFALL LEVERT TIL GJENVINNINGSTASJONENE			
Ordinært avfall			
Dekk	105	130	116
Gips	257	324	310
Hageavfall	4 741	5 095	5 097
Hardplast	182	179	188
Husholdningsplast	76	68	53
Isopor til materialgjenvinning	15	16	13
Madraser gjenvinning av metall	80	120	94
Metall	1 763	1 602	1 403
Papp/papir	751	761	701
Paller	3	37	28
Plastfolie	54	49	42
Plastkanner og kasserte avfallsdunker	18	17	28
Restavfall fra gjenvinningsstasjon	1 050	1 107	1 022
Store hvitevarer og kuldemøbler	282	226	316
Trevirke - behandlet til energigj.	3 291	2 637	3 890
Trevirke - behandlet til matr.gj.	404	2 453	1 225
Trevirke - ubehandlet	601	597	476
TV, skjermer og småelektrisk	559	671	544
Totalt	14 234	16 090	15 546
OMGJØRAS	170	180	185
Farlig avfall			
Spillolje	37	42	43
Asbest	23	13	10
Batterier	75	91	91
Diverse kjemikalier	71	59	63
XPS og isolasjon med KFK	14	9	22
Impregneret trevirke	800	1 219	903
Maling, lakk og lim	140	163	155
Vinduer med klorparafiner	101	100	112
Vinduer med PCB	10	13	11
Vinylbelegg	30	13	23
Totalt	1 301	1 721	1 432

HUSHOLDNINGSAVFALL forts.	2019	2020	2021
	Mengder (tonn)	Mengder (tonn)	Mengder (tonn)
Til deponi			
Glass og isolasjon	468	550	536
Rene tunge masser til veibygging	668	830	712
Urene tunge masser	381	475	428
Totalt	1 516	1 855	1 676
Husholdningsavfall levert til gjenvinningsstasjonene	17 221	19 845	18 839
Ombruk	1,0 %	1,1 %	1,1 %
Materialgjenvinning	57,8 %	63,4 %	57,1 %
Energigjenvinning	37,1 %	31,1 %	36,6 %
Deponi	5,1 %	5,3 %	5,2 %

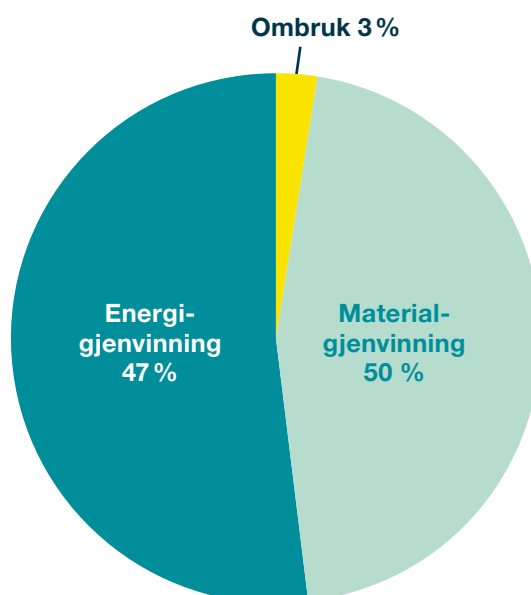
TOTALT HUSHOLDNINGSAVFALL			
Ombruk	614	704	674
Materialgjenvunnet husholdningsavfall	17 391	20 863	18 870
Energigjenvunnet husholdningsavfall	15 355	15 681	16 423
Deponert husholdningsavfall	871	1 037	974
Totalt husholdningsavfall	34 230	38 286	36 941
Ombruk	1,8 %	1,8 %	1,8 %
Materialgjenvinning	50,8 %	54,5 %	51,1 %
Energigjenvinning	44,9 %	41,0 %	44,5 %
Deponi	2,5 %	2,7 %	2,6 %

NÆRINGS-AVFALL	2019	2020	2021
	Mengder (tonn)	Mengder (tonn)	Mengder (tonn)
(De tyngste fraksjonene)			
LEVERT NÆRINGS-AVFALL			
Asbest	160	192	814
Aske	304	439	521
Behandlet treverk	693	305	1 217
Ubehandlet treverk	123	122	125
Betong til materialgjenvinning	10 528	20 406	8 619
Blandet avfall fra næring	971	764	7 595
Blandet avfall fra private/husholdningene	7	4	0
Forurenset masse til jordreanseanlegg	502	1 624	6 230
Rene masser jord og grus - dekkmasser	12 166	8 571	11 019
Restavfall til omlasting	0	0	0
Ristgods fra reanseanlegg	236	200	285
Sand fra sandfang	173	126	0
Slam fra oljeutskiller		109	466
Totalt næringsavfall levert ØRAS	25 863	32 861	36 892

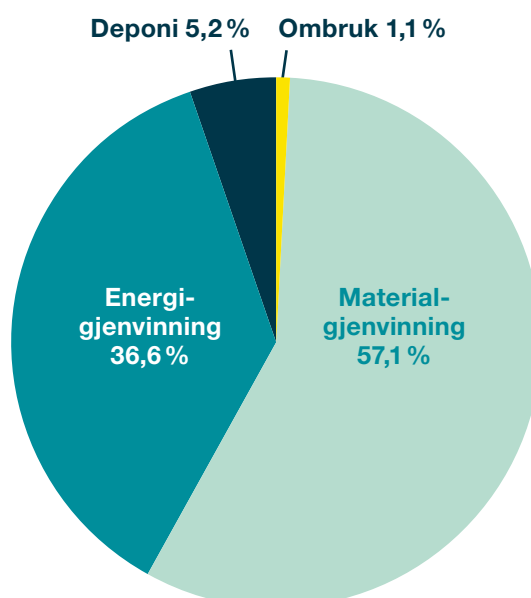
ØRAS tar i mot avfall fra kommunene Eidsvoll, Hurdal, Nannestad og Ullensaker

HUSHOLDNINGSAVFALL FRA INNSAMLINGSORDNINGEN 2021

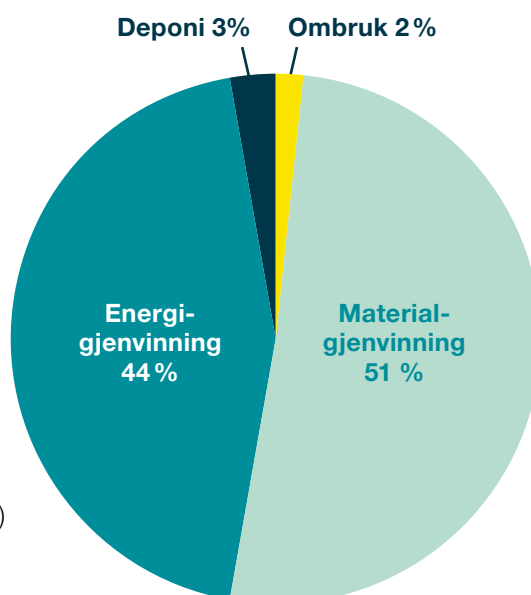

HUSHOLDNINGSAVFALL LEVERT TIL GJENVINNINGSSSTASJONENE 2021

TOTALT HUSHOLDNINGSAVFALL 2021

Mottatt totalt 36 941 tonn husholdningsavfall i 2021 (428 kg/innb.)

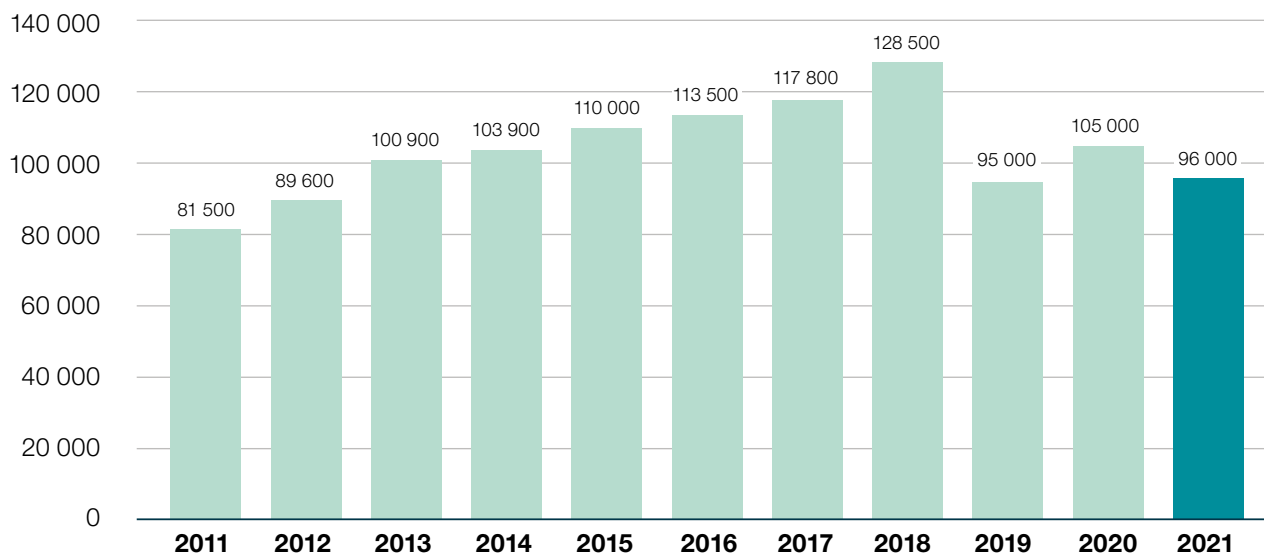
Abonnenter og antall besøkende på Dal Skog

ABONNENTER

	Befolkning pr. 1.1.2022	Økning befolkning 1.1.2021 til 1.1.2022	Abonnenter pr. 1.1.2022
Eidsvoll kommune	26 716	2,6 %	12 145
Hurdal kommune	2 905	2,3 %	2 215
Nannestad kommune	15 074	2,9 %	6 088
Ullensaker kommune	41 565	2,7 %	15 965
TOTALT	86 260	2,7 %	36 413

SSB befolkning pr 1.1.2022

ANTALL BESØKENDE DAL SKOG

Den «Digitale ØRAS-skolen»

Helt siden Retursamarbeidet LOOP, i samarbeid med Norsk Renholdsverks Forening (NRF – nå Avfall Norge AS), i 2003 startet et landsdekkende 3-årig skoleprosjekt, har ØRAS tatt imot i overkant av 26.000 elever og lærere på Dal Skog. Målet på begynnelsen av 2000-tallet var å gi informasjon om avfallshåndtering til ca.100.000 skoleelever pr år på landsbasis, og målgruppene ble den gang satt til 1.-, 4.- og 9.-klassetrinn.

Mange av selskapene som deltok i prosjektet, videreførte denne undervisningen. På Dal Skog har skoleopplegget i mange år høstet begeistring blant lærere, også fordi undervisningen tar høyde for mer oppdatert informasjon om avfall og kildesortering. Undervisningsopplegget består av inne-undervisning, konkurranse og omvisning ute på anlegget.

I mars 2020 brøt Korona-pandemien ut og vi måtte kansellere de aller fleste besøkene det året. Ettersom pandemien vedvarte og myndighetene satte en rekke smitteverntiltak, ble vi nødt til å kansellere skolebesøk også utover i 2021.

Som et resultat av at skolebarna ikke kunne komme til oss, så vi muligheten til «å komme til dem».

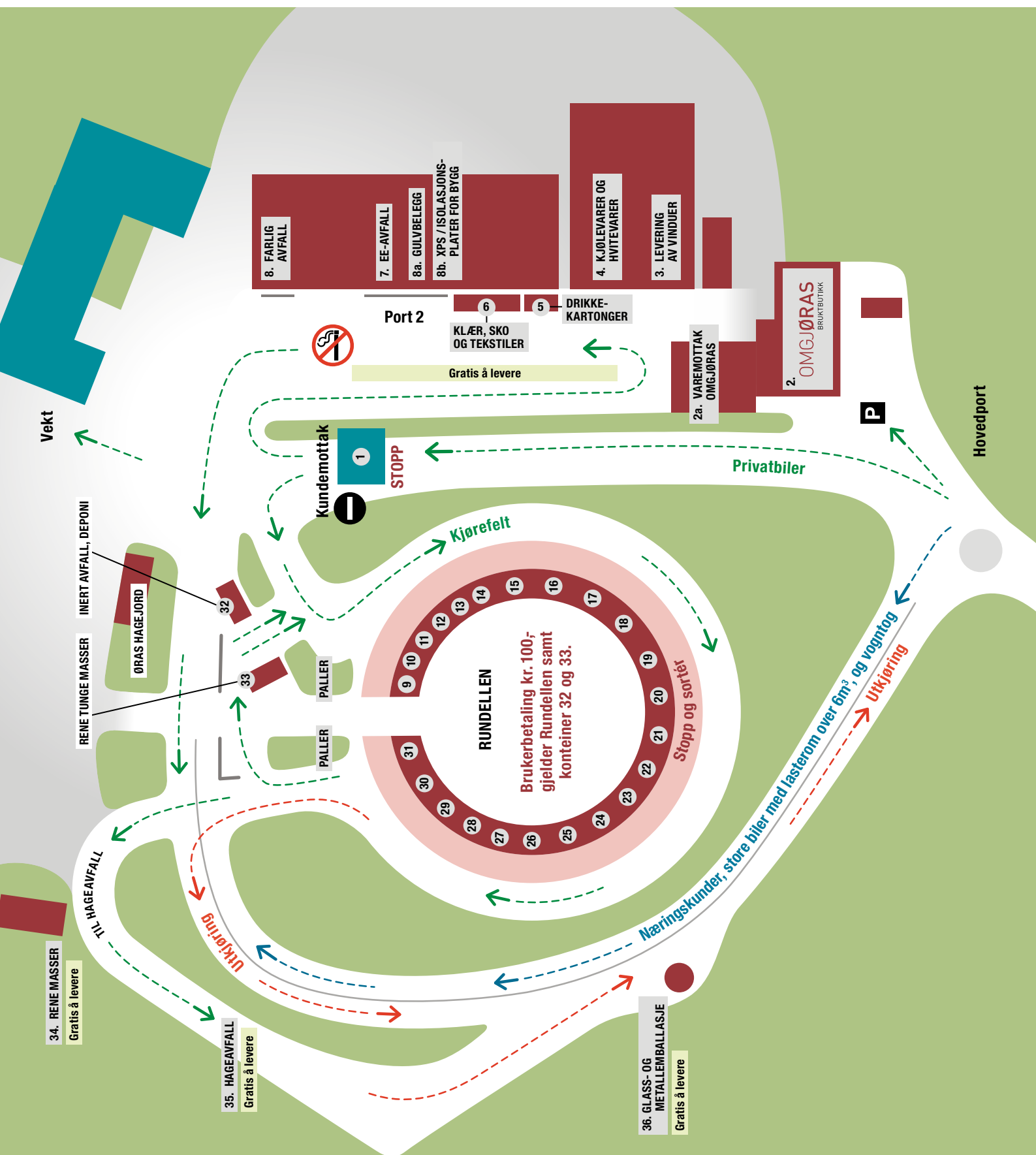
Dette gjorde vi ved å lage «Den digitale ØRAS-skolen» hvor vi på rekordtid spilte inn 6 filmer om avfallshåndtering. Disse filmene, med tilhørende oppgaver, ligger dermed tilgjengelig fra våre nettsider <https://www.oeras.no/digitaleorasskolen/>.

Høsten 2021 var det fremdeles mye usikkerhet knyttet til gjennomføringen av ØRAS-skolen, og vi besluttet derfor å tilby skolene besøk med foredrag fra oss i stedet. Dette fungerte veldig bra, ettersom vi hadde en medarbeider i permisjon.

Gjennom ØRAS sitt medlemskap i LOOP Miljøskole, kan for øvrig alle barne- og ungdomsskolene i Eidsvoll, Hurdal, Nannestad og Ullensaker kommune fremdeles bestille gratis læremateriell direkte via loop.no sine nettsider. Dette kommer i tillegg til undervisningen og omvisningen på Dal Skog.

ØRAS dekker normalt de faktiske kostnadene for busstransport for grunnskoleelevene ved besøk til anlegget, men i 2021 falt altså denne kostnaden bort.

Kart over gjenvinningsstasjon Dal Skog

Miljøstasjon Dal Skog

Tlf 63 92 78 80

firmapost@oeras.no

www.oeras.no

